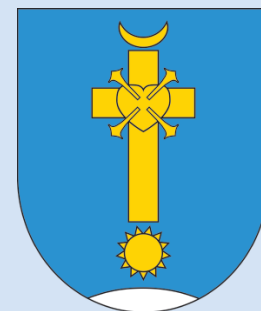

NASZA

Nr 1/2020 – grudzień

Góra Kalwaria

Bezpłatny magazyn samorządu Góry Kalwarii

www.facebook.com/gminagorakalwaria. Kontakt: tel. 22 727 34 11–13, e-mail: umig@gorakalwaria.pl

www.gorakalwaria.pl

**Rozwój mimo niepewnych czasów.
Podsumowujemy mijający rok.**

Życzymy Wam, drodzy Mieszkańcy,
aby Święta Bożego Narodzenia upłynęły
w atmosferze nadziei i radości.
A nowy, 2021 rok niech przyniesie
pokój i spełnienie.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Jan Rokita

Burmistrz Miasta i Gminy
Arkadiusz Strzyżewski

Najlepszy prezent

Drodzy Mieszkańcy!

Jeszcze ponad tydzień – i 2020 rok przejdzie do historii. Miał stać pod znakiem obchodów okrągłych urodzin Góry Kalwarii. Mieśliśmy go zapamiętać jako czas hucznego, wspólnego świętowania 350. rocznicy założenia miasta. Mijający rok będzie jednak kojarzyć się nam – i mieszkańcom całego świata – z epidemią koronawirusa. Z niepokojem o zdrowie, ale też o pracę. Z ograniczeniami w wielu sferach życia. Z maseczkami ochronnymi, a niejednej osobie także z domową kwarantanną.

Kryzys epidemiczny odbił się na gospodarce, a więc również na dochodach samorządu. Wyraźnie stopniały. To był trudny rok dla finansów gminy także z powodu jeszcze zeszłorocznych decyzji władz państwa. W ich wyniku zmalały gminne wpływy z podatku PIT i musieliśmy znaleźć pieniądze na podwyżki dla nauczycieli. Efekt? Niektóre inwestycje trzeba było odłożyć na później.

Staraliśmy się jednak robić swoje. I nasza mała ojczyzna w 2020 roku nadal się rozwijała. Miasto stało się bardziej zielone (zakończył się projekt „Zielona Góra Kalwaria”). Rozpoczęła się tutaj gruntowna przebudowa głównych ulic (wodociąg, kanalizacja, oświetlenie); wiosną pojawią się nowy asfalt i nowe chodniki. W Górze Kalwarii zmodernizowano też stację uzdatniania wody przy ul. Kalwaryjskiej. W sołectwach z kolei uatrakcyjniono zostały place rekreacyjne, a przede wszystkim powstały boisko szkolne w Coniewie oraz oddział przedszkolny w Cendrowicach. Warto zaznaczyć, że niektórych z tych przedsięwzięć nie byłoby, gdyby nie pozyskane środki zewnętrzne.

Zachęcam do lektury świątecznego wydania naszego biuletynu. To właśnie podsumowanie naszych (ale nie tylko) działań w upływających dwunastu miesiącach.

Tak, zbliżają się Boże Narodzenie i Nowy Rok. To święta nadziei. Ufajmy więc, że rok 2021 wynagrodzi nam wszystkim trudności i straty. Jestem przekonany, że dzięki staraniom gminnych władz i przedsiębiorczości Mieszkańców nasz lokalny świat szybko nadrobi zaległości. Bądźmy optymistami!

Mamy, jako samorząd, ambitne plany na przyszły rok. Dotyczą głównie rozbudowy szkół i infrastruktury sportowej oraz przebudowy dróg. Zamierzamy też utworzyć na terenie dawnych koszar okazały plac zabaw czy rozbudować miejski monitoring. O tym również piszemy w niniejszym numerze biuletynu.

Drodzy Mieszkańcy, życzę, aby przyszły rok był lepszy od obecnego pod każdym względem. Wszyscy potrzebujemy zdrowia oraz powrotu bezpieczeństwa materialnego i indywidualnej swobody. A także, po prostu, świętego spokoju.

Na koniec chciałbym Państwu podziękować. Za odpowiedzialność, samodyscyplinę i cierpliwość w trakcie epidemii. Za solidarność z drugim człowiekiem. Byliśmy – jako lokalna społeczność – razem. I dlatego ten trudny czas przetrwaliśmy. Myślę, że taka postawa to dla Góry Kalwarii odpowiedni urodzinowy prezent. Może nawet najlepszy.

Spokojnych, radosnych świąt!

Arkadiusz Strzyżewski, burmistrz Góry Kalwarii

Ślizgaj się! Tym razem pod dachem i przy basenie

5 grudnia, tuż po godz. 10 – lodowisko uruchomione!

Święty Mikołaj przyszedł do Góry Kalwarii dzień przed mikołajkami. Przyniósł lodowisko.

Miłośników jazdy na łyżwach serdecznie zapraszamy na sztuczną ślizgawkę Ośrodka Sportu i Rekreacji, która została otwarta 5 grudnia. Tym razem tafla znajduje się obok basenu przy ul. Pi-jarskiej (w poprzednich sezonach mieszkańcy ślizgali się koło szkoły przy Kalwaryjskiej). Druga zmiana to zadasze-

nie, dzięki któremu jeździć można bez względu na warunki pogodowe. I trzecia nowość: taflę odświeża specjalna maszyna (tzw. rolba).

Lodowy plac jest dostępny codziennie – od 10.00 do 19.30 dla łyżwiarzy, zaś między 20.00 a 21.00 dla hokeistów. Przy czym konieczne są półgodzinne przerwy techniczne, na odświeżanie tafli (o godz. 11.30, 13.30, 15.30, 17.30 i 19.30). Prosimy pamiętać, że każdy, kto chce skorzystać ze ślizgawki, musi najpierw udać się do kasy basenowej

i tam pobrać bezpłatną wejściówkę.

Na miejscu można wypożyczyć łyżwy, kask czy chodzik. Można także własne łyżwy naostrzyć. Regulamin obiektu – na stronie www.osirgorakalwaria.pl.

Uwaga, 25 grudnia lodowisko będzie nieczynne. Natomiast krócej działać będzie: 24 grudnia (10.00–16.00), 26 grudnia (14.00–19.30), 31 grudnia (10.00–16.00) i 1 stycznia (14.00–19.30).

Miasto w świątecznej szacie

Ma 11 metrów wysokości i podarowała go gminie rodzina z Czerska. Świerk kłujący od początku grudnia zdołał rynek, a jednocześnie całe miasto.

W tym roku, z powodu epidemii, nie odbyła się przedświąteczna impreza dla mieszkańców przy miejskiej choince – burmistrz Arkadiusz Strzyżewski włączył lampki w towarzystwie przechodniów.

Ale nie tylko przy drzewku z bombkami można robić sobie świąteczne zdjęcia. Na skwerze przy ul. ks. Sajny, w pobliżu kina, ustawiliśmy wielką, świecącą bombkę. Natomiast na skwerze przy ul. Dominikańskiej, u zbiegu z 3 Maja, świecą anioły. Bożonarodzeniowa atmosfera panuje także dzięki dekoracjom na latarniach (to w większości zupełnie nowe ozdoby) oraz dzięki stajenkom – jedna stoi przed ratuszem, druga wyświetlana jest po zmroku na jego fasadzie.

NASZA
GÓRA KALWARIA

„Nasza Góra Kalwaria”
– bezpłatny magazyn samorządu Góry Kalwarii

Wydawca: Gmina Góra Kalwaria.

Redaktor naczelny: Robert Korczak.

Adres redakcji: Urząd Miasta i Gminy Góra Kalwaria, ul. 3 Maja 10, 05-530 Góra Kalwaria. **Tel.** 22 727 95 17,

e-mail: promocja@gorakalwaria.pl,

strona www.gorakalwaria.pl.

Biskupie Stefanie, dziękujemy!

Niech nam żyje Góra Kalwaria!

Na tablicy pamiątkowej widnieje napis: „Założycielowi Miasta Biskupowi Stefanowi Wierzbowskiemu społeczeństwo Góry Kalwarii”

Uehonorowaniem wybitnych mieszkańców, koncertami i biegiem Góra Kalwaria uczciła swe 350. urodziny.

– Jesteśmy wdzięczni, że powołałeś do życia nasze ukochane miasto. Że zbudowałeś nasz dom. Dom, w którym jest nam dobrze i z którym wiążemy naszą przyszłość. Biskupie Stefanie, dziękujemy! Niech nam żyje Góra Kalwaria! – wołał 26 lutego 2020 r. przed górskokalwaryjskim ratuszem burmistrz Arkadiusz Strzyżewski.

MAZOWIECKA JEROZOLIMA

Właśnie 26 lutego – roku 1670 – na wniosek biskupa Stefana Wierzbowskiego, właściciela wsi Góra, król Michał Korybut Wiśniowiecki pisemnie zezwolił na powstanie tu miasta Nowa Jerozolima (z czasem nazwę tę zastąpiło określenie Góra Kalwaria).

– Górę zakupiłeś, biskupie Stefanie, jako miejsce spustoszone i wyludnione wskutek potopu szwedzkiego. Gdybyś nie zdecydował się na taki krok, zapewne wieś zniknęłaby z mapy Rzeczypospolitej. Ale ty Górę nie tylko ocaliłeś.

Wierzbowskiego (w nieistniejącym już kościele na terenie obecnego cmentarza parafialnego w Górze Kalwarii). Dziś nagrobna płyta znajduje się przed wejściem do górskokalwaryjskiego kościoła Na Górcę. Właśnie w tej świątyni, w podziemiach, spoczywa XVII-wieczny hierarcha. W dniu jubileuszu 350-lecia kwiaty na sarkofagu złożyli przedstawiciele samorządu, parafii i Towarzystwa Miłośników Góry Kalwarii i Czerska.

ZAWSZE SIĘ PODNOSILIŚMY

Po zakończeniu plenerowej ceremonii odbyła się w Ośrodku Kultury uroczysta sesja Rady Miejskiej. Lokalnym władzom i mieszkańcom pogratulowali parlamentarzyści: wicemarszałek Senatu Michał Kamiński oraz posłanki Kamila Gasiuk-Pihowicz i Bożena Żelazowska. Obecni byli przedstawiciele samorządów województwa, powiatu i sąsiednich gmin. Odczytano list gratulacyjny od premiera Mateusza Morawieckiego.

– Dzięki mieszkańcom i samorządowcom to miasto pięknie się rozwija. Życzę kolejnych sukcesów. Niech będzie to miejsce, gdzie spełniają się

wój Mazowsza. Wręczyła go na sesji posłanka Bożena Żelazowska.

RYNEK IMIENIA ZAŁOŻYCIELA

Gminni radni podczas obrad uuhonorowali – jednogłośnie – dwóch wybitnych mieszkańców. Ks. Zygmunt Sajna, proboszcz Góry Kalwarii zamordowany przez hitlerowców za aktywność patriotyczną, otrzymał tytuł Zasłużony dla Góry Kalwarii. Natomiast bp Stefan Wierzbowski został patronem górskokalwaryjskiego rynku. Renata Przybylska, nauczycielka w miejscowym liceum im. ks. Sajny, kreśląc na sesji sylwetkę proboszcza, podała niezwykle ciekawostkę: warszawskie seminarium duchowne, które ukończył Zygmunt Sajna, współtworzył biskup Wierzbowski.

Uroczystość w Ośrodku Kultury uatrakcyjnili akordeonista Dariusz Świno-

ga (publiczność była pod wielkim wrażeniem jego kunsztu) oraz... król Michał Korybut Wiśniowiecki, który odczytał swą zgodę na założenie miasta i XVIII-wieczny wiersz o Nowej Jerozolimie autorstwa bp. Ignacego Kraskiego. Wygłoszono także wiersz o Górze Kalwarii napisany przez mieszkańca, Tadeusza Sasa.

Na koniec, wieczorem, bp. Wierzbowskiemu hołd oddano na sportowo. Prawie 80 mieszkańców (w tym burmistrz Strzyżewski) wzięło udział w honorowym II Biegu Stefana. Dystans liczył niemal 5 km, a najmłodszym uczestnikiem był Bartek z Góry Kalwarii, mający zaledwie 9 lat.

EPIDEMIA POMIESZAŁA SZYKI

Z okazji 350-lecia miasta urządziliśmy jeszcze jeden koncert (ze względu na jego rozmach piszemy o nim w od-

dzielnym tekście – poniżej). W planach było wiele innych wyjątkowych wydarzeń, jednak ich organizację uniemożliwiły niestety dwie fale pandemii koronawirusa. Nie odbyła się m.in. nasza sztandarowa impreza – Święto Góry Kalwarii.

Udało się jednak zrealizować mniejsze, ale interesujące i cenne przedsięwzięcia związane z urodzinami miasta. Co ważne, nie były to tylko inicjatywy gminy. Na przykład czerski oddział Towarzystwa Opieki nad Zabytkami wydał przekład ksiąg chrztów górskokalwaryjskiej parafii z XVII wieku, a grono osób duchownych i świeckich stworzyło wizualizację Nowej Jerozolimy (można ją podziwiać na plan-szy przy kościele na Mariankach). Z kolei parafia w Górze Kalwarii stara się doprowadzić do odnowienia i wyeksponowania sarkofagu, w którym spoczywa bp Wierzbowski.

Prawie 80 osób uczestniczyło w honorowym Biegu Stefana

Symfoniczna podróż przez dzieje

Zachwycający był koncert symfoniczny „Nova Jerozolima 350” w górskokalwaryjskiej hali sportowej. Ale nie mogło być inaczej, skoro odbył się z okazji okrągłych urodzin miasta.

Gminne obchody 350. rocznicy założenia Góry Kalwarii (powstała pod nazwą Nowa Jerozolima) uświetniła 27 września warszawska Polska Orkiestra Sinfonia Iuventus im. Jerzego Semkowa. Wykonując wielkie dzieła najwybitniejszych kompozytorów, znakomici muzycy zabrali publiczność (akurat 350-osobową!) w podróż przez dzieje naszego miasta.

Pierwszym nawiązaniem do lokalnej historii był koncert „Jesień” z cyklu „Cztery pory roku” skomponowanego przez Antonia Vivaldiego. Ów artysta urodził się zaledwie kilka lat po utworzeniu Góry Kalwarii. Do tego był rzymskokatolickim duchownym – a miasto powstało przecież jako sanktuarium.

Następnie rozbrzmiał „II koncert skrzypcowy d-moll op. 22” Henryka Wieniawskiego, kompozytora o żydowskich korzeniach – co było odniesieniem do istnienia w naszej małej ojczyźnie licznej społeczności żydowskiej. Dodatkowo solistą był w tym przypadku mieszkaniec Góry Kalwarii – Wojciech Niedziółka (na zdjęciu). Gra 17-letniego skrzypka oczarowała słuchaczy, nagrodzili występ długą owacją na stojąco.

Do położenia miasta na historycznym Nadwiślańskim Urzeczu, w krainie flisaków, nawiązała „Orawa” Woj-

ciecha Kilara, będąca hołdem dla jego ukochanego Podatrze, gdzie tradycja flisacka jest wciąż żywa. Z kolei o militarnej tradycji Góry Kalwarii przypomniał „Cwał Walkirii” Richarda Wagnera. Muzyczną ucztę zwieńczyła „V symfonia c-moll op. 67” Ludwiga van Beethovena.

Koncert zorganizowały Ośrodek Kultury oraz Urząd Miasta i Gminy, który pozyskał na to wydarzenie unijne dofinansowanie.

Górze Kalwarii nadano prawa miejskie 26 lutego 1670 r.

Postanowiłeś uczynić z niej miasto absolutnie wyjątkowe: sanktuarium Męki Pańskiej przypominające Jerozolimę z czasów Chrystusa. Twój śmiały zamiar się urzeczywistnił. Powstał jeden z najważniejszych ośrodków pielgrzymkowych w Polsce – przypominał burmistrz zgromadzonym przy ul. Ratuszowej.

Przed ratuszem, obok kolumn, odsłonięto tablicę poświęconą biskupowi Wierzbowskiemu. To jednocześnie kamień węgielny pod budowę pomnika założyciela miasta. Oprócz Arkadiusza Strzyżewskiego odsłonięcia dokonali: Wojciech Prus-Wiśniowski (prezes Towarzystwa Miłośników Góry Kalwarii i Czerska, które wystąpiło z inicjatywą wzniesienia pomnika) oraz ks. Andrzej Jerominek i Marcin Niedziółka (jako przedstawiciele społecznego komitetu budowy monumentu).

Tablicę ufundował Wiesław Wilczyński z Kątów. Wykonana jest z marmuru świętokrzyskiego, podobnie jak płyta, którą przykryty był pierwotny grób bp.

aspiracje. Do przodu, Góro Kalwario! – przemawiał Michał Kamiński.

– Góra Kalwaria to wieloletnie twórcze współistnienie dwóch religii: chrześcijańskiej i żydowskiej. Myślę, że tak cenne dziedzictwo przyniesie miastu jeszcze wiele korzyści – dodała Kamila Gasiuk-Pihowicz.

Z kolei przewodniczący Rady Miejskiej Jan Rokita zauważył, że nasza mała ojczyzna przez wieki „upadała, ale i podnosiła się”. – To dzięki niezłomnej woli mieszkańców. Mimo wojen, powstań oni zawsze potrafili budować Górę Kalwarię od nowa – podkreślił.

Premier natomiast stwierdził w swoim liście: „Tutaj, w Górze Kalwarii, udowodniacie, że potencjał naszego państwa leży nie tylko w największych ośrodkach, ale i w lokalnych społecznościach”.

Listy gratulacyjne przesłali też m.in. wojewoda Konstanty Radziwiłł oraz marszałek województwa Adam Struzik, który ponadto przyznał gminie Góra Kalwaria medal Pro Masovia za wkład w roz-

Kolejny krok naprzód

Rozbudowę bazy oświatowej władze tej kadencji rozpoczęły od budowy boiska w Coniewie i utworzenia oddziału przedszkolnego w Cendrowicach. W tym roku nacisk położono też na poprawę jakości dróg i rozwój infrastruktury rekreacyjnej.

Budowa kanalizacji deszczowej w byłych koszarach

Z powodu gospodarczych skutków epidemii znacznie zmalały wpływy do budżetu gminy. W efekcie samorząd mógł zrealizować tylko część inwestycji planowanych na 2020 rok.

JEST GDZIE GRAĆ I SIĘ BAWIĆ

Szczególnie zależy nam na inwestowaniu w dzieci oraz w infrastrukturę sportową, która przecież służy zdrowiu. Obydwa cele udało się połączyć w **Coniewie**. Powstało tam **szkolne boisko** piłkarskie ze sztuczną nawierzchnią wraz z bieżnią i skocznią w dal. – Spełniły się marzenia naszych uczniów – powiedziała podczas uroczystości otwarcia obiektu, 1 września, dyrektor podstawówki Katarzyna Kliszko. Boisko kosztowało gminny samorząd ponad 477 tys. zł. Na razie, z racji epidemii, funkcjonuje ono tylko w godzinach pracy szkoły.

Pomyśleliśmy również o jeszcze młodszych mieszkańcach – w szkole podstawowej w **Cendrowicach** utworzyliśmy **oddział przedszkolny**. Powstał dzięki adaptacji pomieszczeń na parterze (wolna przestrzeń pojawiła się na skutek likwidacji gimnazjum). Prace pochłonęły niemal 408,5 tys. zł. – Dotychczas w tej części gminy nie było miejsca, w którym opieką otaczane byłyby przedszkolaki – zauważa bur-

mistrz Arkadiusz Strzyżewski.

Oddział o powierzchni użytkowej 356 metrów kwadratowych otwarto we wrześniu. Do dwóch grup uczęszcza w sumie 48 dzieci w wieku 3–6 lat (pełne obłożenie). Jeżeli zajdzie potrzeba, rozbudujemy przedszkole, tak aby miejsc było 100.

POPŁYNĄ ŚCIEKI I DESZCZÓWKA

Najdroższym spośród tegorocznych gminnych przedsięwzięć jest budowa sieci **kanalizacji sanitarnej** (z przepompowniami ścieków) w ulicach **Leśnej** i **Towarowej** w Górze Kalwarii. Wartość inwestycji to przeszło 2,8 mln zł. Roboty trwają. Mieszkańcy wspomnianych ulic czekali na kanalizację prawie dekadę – w 2011 roku gmina uzyskała pozwolenie na budowę i od tamtego momentu ubiegała się o wsparcie finansowe. Teraz wreszcie udało się je – w postaci pożyczki – zdobyć.

– Wybudowanie sieci przełoży się szybko na rozwój tej części miasta – uważa gminna radna Beata Mika, mieszkanka Leśnej.

Kanalizacja – tyle że **deszczowa** – jest budowana w byłych koszarach w Górze Kalwarii. Kolektor powstaje w ulicach Saperów i Kleeberga. Odprowadzać będzie wody opadowe do

Cedronu z nowo ułożonej kanalizacji deszczowej w ul. Dominikańskiej. Gmina zapłaci za prace na terenie powojkowym ponad 368 tys. zł.

Dodajmy, że w pierwszej połowie przyszłego roku powiat piaseczyński, który jest zarządcą Saperów i Kleeberga, położy na tych ulicach asfalt i zbuduje chodniki. Zaś gmina ustawi latarnie. Dzięki współpracy samorządów w końcu będą to drogi z prawdziwego zdarzenia.

WYMIENIANO, UTWARDZANO, RÓWNANO

Jeśli zaś chodzi o drogi gminne, zmodernizowaliśmy ich kilkanaście. W **Baniosze** najpierw wymieniliśmy asfalt na **ul. Szkolnej**. Aby na skrzyżowaniach na niej było bezpieczniej, nawierzchnia krzyżówek została lekko podniesiona i pomalowana na czerwono. To pierwsze takie skrzyżowania w naszej gminie. Ułożono też chodnik, ścieżkę rowerową, postawiono latarnie i wykonano kanalizację deszczową. Koszt inwestycji: ponad 1,7 mln zł.

Boisko w Coniewie

Następnie dokończyliśmy przebudowę pobliskiej **ul. Kościelnej** (rozpoczętą w zeszłym roku). Asfaltem pokrył się tym razem 122-metrowy odcinek, ponadto wzdłuż niego wybudowano chodnik. Zadanie kosztowało przeszło 333 tys. zł.

W **Kątach** modernizację przechodzi drugi, ostatni odcinek **ul. Polnej** (265 m). Powstaje nawierzchnia z kostki. Gmina wyda na te prace niemal 350 tys. zł. Warto dodać, że niedawno wyłoniliśmy w przetargu firmę, która w przyszłym roku sporządzi projekt gruntownej przebudowy ul. Spacerowej w tym samym sołectwie.

W **Krzakach Czaplinkowskich** wyasfaltowano **ul. Okrężną** (za blisko 572 tys. zł). W **Dobieszu** wymieniana jest asfaltowa nawierzchnię na odcinku **ul. Ogrodowej** o długości 458 metrów (koszt: ponad 222 tys. zł). Przy Ogrodowej ułożono także 180-metrowy fragment chodnika – było to przedsięwzięcie w ramach budżetu obywatelskiego gminy. Kosztowało 55 tys. zł.

Asfalt pojawił się również na odcinku **ul. Gródz** w **Czersku** (410 m, pod koniec roku przebudujemy resztę) oraz odcinku **ul. Długiej** w **Moczydłowie** (75 m). Wykonawca pierwszego zadania zainkasował ponad 133 tys. zł, a drugiego – 40 tys. zł. Wyasfaltowaliśmy też liczący 80 metrów fragment **ul. Żwirki i Wigury** w **Górze Kalwarii** (wydatek w wysokości 48 tys. zł).

Natomiast kostką pokryty został 56-metrowy odcinek **ul. Bema** w **Górze Kalwarii**; ponadto zbudowano przy nim chodnik. Wartość inwestycji, dzięki której ta droga przestała być ślepa, to 73 tys. zł. Także nawierzchnię z kostki położono na sięgaczu odchodzącym od

ul. Kościuszki na górszokalwaryjskim osiedlu Parcela.

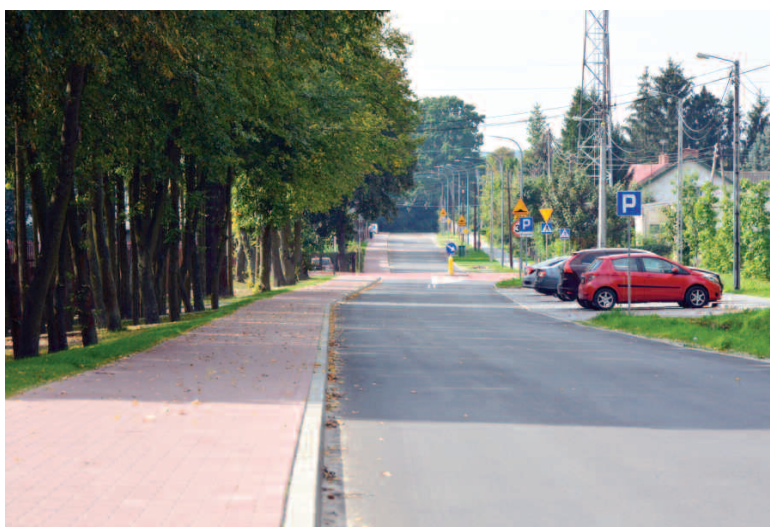
W Górze Kalwarii poza tym utworzyliśmy destruktem asfaltowym **ul. Batalionu „Zośka”** (24 tys. zł) oraz odcinek, około 200-metrowy, **ul. Zakalwaria** (14,5 tys. zł). Oprócz tego kilkanaście dróg gruntowych na terenach wiejskich wysypano kruszywem – w ramach funduszu sołeckiego.

ĆWICZ W PLENERZE

Wróćmy do budżetu obywatelskiego na ten rok (to pula, o której przeznaczeniu zdecydowali mieszkańcy). W jego ramach wykonaliśmy nie tylko chodnik w Dobieszu.

Przy wspomnianej już **ul. Leśnej** powstaje właśnie **teren rekreacyjny**. Znajdzie się tu 13 urządzeń do zabawy i ćwiczeń. Zostanie także ustawiona altana. Wartość inwestycji: ponad 145 tys. zł. Natomiast w **Czachówku** rozbudowana została **siłownia zewnętrzna** – o pięć urządzeń. Koszt zadania wyniósł prawie 35 tys. zł. Przedsięwzięcie „rekreacyjnych” zrealizowaliśmy we wsiach znacznie więcej – zostały sfinansowane z funduszu sołeckiego, o którym piszemy w innym miejscu tego numeru gazety.

Nie zapominajmy także o utworzeniu **terenu zielonego** przy ul. ks. Sajny w Górze Kalwarii, doposażeniu **strefy rekreacyjnej** obok basenu, powstaniu **ścieżki edukacyjno-przyrodniczej** w Tomicach, remontach, w wyniku których uruchomiono **bibliotekę** w Baniosze i otwarty zostanie **klub seniora** w Górze Kalwarii, czy o wymianie **oświetlenia ulicznego** przy ul. Dominikańskiej i odcinku ul. Pijarskiej (również Góra Kalwaria). Więcej o tych gminnych przedsięwzięciach – w artykułach na kolejnych stronach.

Ul. Szkolna w Baniosze

Oddział przedszkolny w Cendrowicach

Ale wkoło jest zielono

Utworzyliśmy ogród miejski, uatrakcyjniliśmy skarpę i rynek. Posadziliśmy w tych i innych punktach Góry Kalwarii ponad 100 drzew. To był rok starań, aby miasto coraz bardziej służyło wypoczynkowi na świeżym powietrzu i coraz bardziej cieszyło oczy.

Rynek im. bp. Stefana Wierzbowskiego

W Górze Kalwarii przybywa ogólnodostępnych miejsc z uporządkowaną roślinnością i małą architekturą. W 2020 roku oddano do użytku gminny teren na tyłach siedziby m.in. Warsztatów Terapii Zajęciowej (ul. ks. Sajny 4). Można tu spocząć na ławce czy w altanie, popspacerować, pograć w piłkę nożną, koszykówkę, siatkówkę lub ping-ponga. Jest naprawdę zielono: oprócz rozległego trawnika posadzono 1600 krzewów i 15 drzew (kilka owocowych). Są też karmniki i poidelka dla ptaków oraz budki dla trzmieli. To więc trochę park, trochę plac rekreacyjny, trochę ogród. Na pewno jeden z najbardziej klimatycznych i urokliwych zakątków w całej gminie.

Koszt modernizacji działki (i obsadzenia bluszczem przyległej skarpy od strony ul. św. Antoniego) wyniósł 595 tys. zł. Mieszkańcy mogą odpoczywać w ogrodzie miejskim siedem dni w tygodniu między godz. 8.00 a 20.00 (w okresie zimowym otwarty jest do 19.00). Dodajmy, że gminę zainspirowała do zagospodarowania terenu kadra Warsztatów Terapii Zajęciowej.

ŻÓŁTE MIŁORZĘBY I TRAWA Z ROLKI

Opisana inwestycja zakończyła gminny projekt „Zielona Góra Kalwaria”. W 2020 roku w jego ramach zrealizowano jeszcze jedno przedsięwzięcie, także przy ul. ks. Sajny. Usunęliśmy te z przydrożnych drzew, które były w złym stanie (26 sztuk), a zastąpiły je nowe. Posadziliśmy też dodatkowe egzemplarze. W sumie przy ulicy umieszczono 40 drzew – klony. Wokół ich pni, w chodniku, zostały zamontowane kraty ochronne i zasadzono bluszcz. Za wykonanie zadania gmina zapłaciła ponad 186 tys. zł. Więcej o „Zielonej Górze Kalwarii” w sąsiednim artykule.

Nowe nasadzenia – dokładnie 20 – pojawiły się także na górszokalwaryjskim rynku. To miłorzęby japońskie i ambrowce amerykańskie. Dodają temu miejscu uroku zwłaszcza jesienią, kiedy ich liście stają się odpowiednio żółte i czerwone.

Na rynku ponadto wymieniliśmy trawniki. Zdecydowaliśmy się na to posunięcie m.in. z powodu uwag mieszkańców, że murawa na najważniejszym

placu w mieście jest nierówna i ma ubytki. Dzięki rozłożeniu trawy z rolki rynek wyraźnie zyskał na estetyce.

ALTANA I ALEJKA

Urozmaiciliśmy i upiększyliśmy park na skarpie za kinem. Najpierw, wiosną, od strony ulicy Wiślanej, poniżej siłowni plenerowej, ustawione zostały: altana,

stoliki piknikowe z siedziskami, ławki, stojaki na rowery i kosze na śmieci. Powstały również miejsce na ognisko oraz mostek. W listopadzie natomiast przy ścieżce do parku odchodzącej od Wiślanej posadziliśmy 11 kasztanowców czerwonych. (Dołączyły one do drzew i krzewów, które wkopano w pobliżu podczas październikowej akcji społecznej „Zalesiacze”).

Nasadzenia (kasztanowce czerwone, platany i ambrowce amerykańskie) znalazły się jeszcze w jednym miejscu. Kilka tygodni temu 26 sztuk posadziliśmy wzdłuż alejki prowadzącej do drugiego parku na skarpie – znajdującego się w pobliżu ronda im. Kazimierza Górskiego. Alejkę zresztą też wybudowaliśmy w bieżącym roku. Połączyła ona park z ul. Dominikańską.

DZIECI WŚRÓD DRZEW

Ale nowe drzewa pojawiły się nie tylko w mieście. W Baniosze zazieleniliśmy przedszkolny teren przy ul. Kościelnej. Zasadzono klony, lipy, wiąz, jesiony i śliwy. Łącznie 43 egzemplarze.

Przy okazji warto wspomnieć, że w Tomicach, w lesie, powstała ścieżka edukacyjna z tablicami o tematyce przyrodniczej. Dzięki nim podczas spaceru można poznać gatunki ptaków (niektóre zaobserwujemy na żywo) oraz innych zwierząt, gatunki drzew, a także wiele ciekawostek. Ustawiono też – oryginalne – stojaki na rowery i miejsca do siedzenia. Na liczącą ponad kilometr ścieżkę prowadzą trzy wejścia obok placu zabaw przy ul. Konopnickiej.

Ogród miejski przy ul. ks. Sajny

Więcej tlenu, cienia i ławek

W 2020 roku dobiegł końca projekt „Zielona Góra Kalwaria”, który odmienił osiem miejsc w mieście. Na jego realizację gmina pozyskała przeszło 2,6 mln zł unijnego dofinansowania (Program Operacyjny „Infrastruktura i Środowisko”). Ponad drugie tyle wyłożyła z własnego budżetu.

Przeprowadzono rewitalizację: • skarpy za kinem, • skarpy wzdłuż al. Wyzwolenia, • skweru u zbiegu ulic Dominikańskiej i 3 Maja, • terenu przy ul. ks. Sajny 4, • działki między budowlanką a przedszkolem, • placu przy skrzyżowaniu Batorego ze Żwirki i Wigury. Uatrakcyjniono także teren przedszkolny przy ul. Bema oraz wymieniono część drzew wzdłuż ul. Sajny.

– „Zielona Góra Kalwaria” objęła głównie nieruchomości ogólnodostępne, ale były one nieprzystosowane do potrzeb spacerowiczów i turystów, zaniedbane. Jednocześnie jednak tereny te miały potencjał. Samorząd postanowił go wydobyć. Zwłaszcza że duże było zapotrzebowanie mieszkańców na miejsca, gdzie można odpocząć na świeżym powietrzu w ładnym otoczeniu – mówi burmistrz Arkadiusz Strzyżewski.

W ramach projektu przede wszystkim przybyło zieleni. Posadzono 151 drzew, 68 161 krzewów, 22 628 innych roślin (głównie bluszcze, trawy ozdobne i byliny), a także założono 17 692 metry kwadratowe trawnika. Pojawiła się też mała architektura.

Serdecznie wszystkich Państwa zapraszamy do ko-

rzystania z zielonych miejsc spotkań.

Na zdjęciu: w 2020 roku m.in. posadzono nowe drzewa wzdłuż ul. ks. Sajny.

Skarpa za kinem

Altana w Cendrowicach

Plac zabaw w Podgórzu

Sołectwa bogatsze o milion. I bogatsze w atrakcje

Urządzenia zabawowe i do ćwiczeń, boiska, altany, oświetlenie uliczne, nowe nawierzchnie dróg. To tylko niektóre elementy infrastruktury, które pojawiły się w naszych wsiach w 2020 roku dzięki środkom z funduszu sołeckiego.

O tym, na co przeznaczane są pieniądze przypadające poszczególnym sołectwom, rokrocznie decydują ich mieszkańcy. Oni są na miejscu na co dzień i najlepiej znają miejscowe potrzeby.

To, jakie dokładnie sumy mogą wydać wsie, wynika z liczby osób, które je zamieszkują. Im liczniejsza społeczność, tym wyższa kwota. Jeżeli w miejscowości żyje się wygodnie, to przyciąga ona kolejnych mieszkańców, a wtedy jest coraz więcej środków na dalsze uatrakcyjnianie przestrzeni publicznej.

Pieniądze dla wsi to tzw. fundusz sołecki. Pochodzą one z budżetu samorządu gminy. W bieżącym roku sołectwa spożytkowały łącznie ponad

1 mln zł. Już wiadomo, że w roku 2021 fundusz będzie opiewać na wyższą sumę – przeszło 1,1 mln zł (to w związku ze wzrostem liczby mieszkańców terenów wiejskich oraz dochodów gminy).

DLA MAŁYCH I DUŻYCH

Od kilku lat mieszkańcy wsi najchętniej inwestują w miejsca aktywnego wypoczynku pod chmurką. Nie inaczej było w tym roku. Urządzenia zabawowe i do ćwiczeń zakupiło kilkanaście sołectw.

I tak na przykład w **Podgórzu** (która po raz kolejny połączyła swoje środki ze środkami **Królewskiego Lasu**) dzieci

cieszą się z nowej karuzeli i nowych huśtawek. W **Brześciach** stanęło kolorowe linarium, a w **Brzuminiu** – zestaw zabawowy. W **Obrębie** od niedawna można korzystać m.in. ze stołu do ping-ponga.

W **Czaplinie** i **Wólce Dworskiej** ustawiono sprzęt do ćwiczeń, zaś w **Tomiech** – m.in. zestaw do uprawiania street workoutu. Zbudowano też dwa boiska. W **Wincentowie** do gry w koszykówkę, a w **Wólce Załęskiej** wielofunkcyjne. Z kolei w **Baniosze-Wsi** pojawiły się piłkochwyty.

Na terenach rekreacyjnych systematycznie przybywa również altan, w których mieszkańcy mogą się spotykać niezależnie od aury. Drewniana konstrukcja w tym roku znalazła się w **Cendrowicach** (to sołectwo kupiło ją razem z sąsiednim **Sobikowem**), taki obiekt wyrósł także w **Podlęczu**.

Miejsce integracji nareszcie rodzi się w **Czarnym Lesie**. Gmina weszła w posiadanie terenu, który będzie do dyspozycji tutejszej społeczności. Za pieniądze z tegorocznego funduszu sołeckiego ogrodzono działkę oraz rozpoczęto adaptację dawnego sklepu na świetlicę wiejską (prace prowadzone były po części w czynnie społecznym).

Pęclaw zdecydował zaś o gruntownym remoncie wnętrza remizy, w której odbywają się lokalne spotkania i uroczystości (prace dobiegły końca).

Boisko w Wincentowie

WIDNO I TWARDO

Myśląc o funduszu sołeckim, mieszkańcy myślą jednak nie tylko o plenerowych atrakcjach czy remontach. **Baniocha-Osiedle**, **Kąty** i **Szymanów** przeznaczyły swoje środki m.in. na kamery monitoringu, które zainstalowano właśnie na terenach rekreacyjnych. Inwestowano też w oświetlenie uliczne (nowe latarnie lub same lampy). Takie decyzje podjęły np. **Czachówek** (ulice Słoneczna i Tęczowa), **Czaplinek** (ul. Prosta), **Karolina** (droga odchodząca od szosy krajowej 79), **Linin** (droga lokalna)

i **Wojciechowice** (ulice Lipowa i Wolska).

W kilku miejscowościach, m.in. **Czersku** i **Sierzchowie**, zamontowano na skrzyżowaniach lustra drogowe. Łącznie sto kilkadziesiąt tysięcy złotych sołectwa wydały na utwardzenie dróg tłuczniem (m.in. **Buczynów**, **Dębówka** i **Potycz**). Drogi również upiększano – kwiatami. Klomby zakupiły **Krzaki Czaplinkowskie** i **Moczydłów**. Kilka sołectw, przykładowo **Coniew** i **Solec**, przeznaczyło część swoich funduszy na tablice ogłoszeniowe.

Utwardzona droga lokalna w Brześciach

Monitoring w Baniosze

Klomby w Krzakach Czaplinkowskich

Wielkie porządki pod i nad ziemią

Kilka tygodni temu zakończyły się modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody przy ul. Kalwaryjskiej w Górze Kalwarii. Ten rok stał także pod znakiem wymiany oraz uzupełnienia sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w głównych ulicach miasta.

Można śmiało powiedzieć, że stacja przy Kalwaryjskiej (po sąsiedzku ze szkołą) powstała od nowa. Wysłuzone, awaryjne pompy, a także filtry zastąpił najnowocześniejszy system uzdatniania. Trzy studnie, z których woda pompowana jest na powierzchnię, pracują teraz na zmianę. Jeśli jednak zajdzie taka potrzeba (wyjątkowo duży pobór wody), mogą być włączone dwie lub trzy studnie jednocześnie.

W zbiornikach zamontowanych w nowo powstałym budynku woda jest napowietrzana i trafia do dwustopniowego systemu filtrowania (poprzednio istniał jednostopniowy). Pozbawia on wodę nadmiaru manganu, żelaza i jonów amonowych. Ma to znaczenie nie tylko dla zdrowia mieszkańców, ale również stanu rur wodociągowych. Nie odkłada się w nich osad (który zresztą potem zanieczyszczałby wodę i byłaby niezdadna do spożycia).

Na koniec uzdatniona woda trafia do – to nowość – zbiornika wody gotowej, w którym znajdują się dwie komory po 150 metrów sześciennych pojemności. Zbiornik pozwala utrzymać wysokie ciśnienie w sieci, gdy szybko rośnie zapotrzebowanie na wodę. W sumie stacja, zasilająca znaczną część miasta, jest w stanie wyprodukować 1,2 mln m³ wody uzdatnionej na rok.

Ponadto przy Kalwaryjskiej zastosowano elektroniczny system sterowania. A sterować tu można wszystkimi ośmioma stacjami produkującymi wodę w gminie.

Dobiegają końca prace polegające na przebudowie sieci wod.-kan. w Górze Kalwarii

NIE SAMĄ WODĄ...

Opisana inwestycja to jedno z przedsięwzięć Zakładu Gospodarki Komunalnej realizowanych w ramach wielkiego projektu unijnego, ze znaczącym wkładem finansowym gminy Góra Kalwaria. Projekt opiewa na 44,3 mln zł, z czego dofinansowanie z UE wynosi 23,1 mln zł (Program Operacyjny „Infrastruktura i Środowisko”). Sama nowa stacja uzdatniania wody kosztowała blisko 7 mln zł.

Prawie 9 mln zł pochłonie zaś tegoroczna duża operacja wymiany i uzupełnienia sieci podziemnych w szosach krajowych w mieście. Mowa o ulicy Pijarskiej (od Sportowej w stronę centrum), ul. Dominikańskiej oraz ulicach Wojska Polskiego i Grójeckiej. To łącznie 2,7 km dróg. Układane są nowe rury wodociągowe i kanaliza-

cyjne, a odwodnienie ulic przechodzi przebudowę. Inwestycja ma się zakończyć w tym miesiącu.

Czas jej realizacji wydłużył się, ponieważ wykonawca natrafił na liczne kolizje z podziemnymi instalacjami wodociągowymi, kanalizacyjnymi, elektroenergetycznymi i gazowymi, które nie zostały wcześniej wyszczególnione na mapach służących jako podstawa do wykonania projektu nowej sieci wod.-kan. Do momentu usunięcia tych kolizji (a w niektórych przypadkach także awarii) wykonawca musiał wstrzymać prace.

Ostatnim zadaniem w ramach unijnego projektu – i jednocześnie najkosztowniejszym – będzie modernizacja oczyszczalni ścieków w Moczydłowie. Rozpoczęcie robót planowane jest na początek przyszłego roku, a zakończenie – na rok 2022. Trwa wybór firmy wykonawczej.

RÓWNO I STYLOWO

Na finał robót wod.-kan. w głównych ulicach Góry Kalwarii czeka Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad.

Nowa Stacja Uzdatniania Wody „Kalwaryjska”

„Modernizacja SUW-u i sieci wod.-kan. to koszt blisko 16 mln zł

Drogowcy zakończyli już budowę obwodnicy miasta i mogą przebudować ulice Pijarską, Dominikańską, Wojska Polskiego, Grójecką i al. Wyzwolenia (potem będą mieć one status dróg gminnych). Na jezdniach pojawi się nowy asfalt, wymieniona zostanie kostka na większości chodników. Prace mają się toczyć wiosną przyszłego roku.

Ale to nie wszystko, bo gmina do-

kona wymiany oświetlenia ulicznego wzdłuż ul. Pijarskiej (od Grota-Róweckiego w stronę centrum) i Dominikańskiej. Już ustawiane są stylowe, 8-metrowe latarnie (będzie ich 93) z żarówkami LED. Dodatkowo energetycy wykonują nowe, podziemne przyłącza do wszystkich budynków. Stare, betonowe słupy energetyczne oraz rozwieszone między nimi kable zostaną zdemonstrowane.

W mieście trwa wymiana latarni

PRZEŁYW POD LUPĄ

Zakład Gospodarki Komunalnej inwestuje w nowoczesne rozwiązania, które przede wszystkim zapewniają większą kontrolę nad ilością wody opuszczającą stację uzdatniania i trafiającą do odbiorców.

Gminna spółka w tym roku zainstalowała w gminie 970 wodomierzy z nakładką umożliwiającą radiowy odczyt wskazania. Oznacza to, że pracownik ZGK nie musi już odwiedzać tych budynków – informacja o ilości zużytej wody

trafia do Zakładu zdalnie. Nowe wodomierze będą sukcesywnie montowane u odbiorców.

ZGK zastosował też system opomiarowania i monitoringu wyprodukowanej wody. Pozwala on na bieżące sprawdzanie nie tylko ilości tłoczonej z poszczególnych stacji uzdatniania do sieci wodociągowej, ale również na kontrolę ciśnienia. Porównując te dane z ilością wody sprzedanej, czyli wykorzystanej przez odbiorców, spółka ma możliwość znalezienia przyczyn ewentualnych strat wody.

4,3 mln zł – wsparcie w takiej wysokości pozyskały w tym roku gmina, jej jednostki i gminne szkoły. Dofinansowane inwestycje i otrzymana pomoc rzeczowa przez długie lata będą służyć mieszkańcom.

Najdroższa gminna inwestycja w mijających dwunastu miesiącach to **budowa sieci kanalizacji sanitarnej (z przepompowniami ścieków) w ulicach Towarowej i Leśnej w Górze Kalwarii**. Wykonawcy robót (trwają) zapłacimy ponad 2,8 mln zł. Te środki to pożyczka, której udzielił nam Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Zostanie ona – jeśli spełnimy określone warunki – w 30 proc. umorzona.

Niedawno zakończyły się inne prace drogowe zlecone przez gminę – **przebudowa odcinka ul. Kościelnej w Baniosze**. Dotacja, którą udało się zdobyć na to zadanie, opiewa na **184 tys. zł** i pochodzi z unijnego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW). Całkowity koszt robót wyniósł ponad 333 tys. zł.

Dofinansowana została jeszcze jedna inwestycja drogowa. W ostatnim czasie przebudowaliśmy **przebudowaliśmy**

Niemal milion dla strażaków

Fundusze pozyskiwały też – z pomocą urzędu gminy – ochotnicze straże pożarne.

Do sześciu jednostek OSP trafiło w tym roku z zewnętrznych, pozagminnych źródeł ponad **899 tys. zł**. Pieniądze przekazane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, województwo mazowieckie, Fundację PGNiG, zakłady ubezpieczeniowe oraz pochodzące z Funduszu Składowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników wydano na: **średni samochód ratowniczo-gaśniczy OSP Baniocha, sprzęt, umundurowanie i prace remontowe w remizach**. Wsparcie na te wydatki przekazała również gmina Góra Kalwaria – przeszło 233 tys. zł.

Na ścieżkę, paczki i... serce

O środki zewnętrzne postarały się również sołectwa.

Sobików na **ścieżkę z grami edukacyjnymi i sprawnościowymi** (powstała w sąsiednich Cendrowicach, na wspólnym terenie rekreacyjnym) pozyskał blisko **5 tys. zł** w ramach programu Mazowsze Lokalnie (środki z budżetu państwa). Zaś Czachówek zapewnił sobie łącznie ok. **4,5 tys. zł** na **pojemnik w kształcie serca na nakrętki** (źródło: Fundacja Orlen) oraz **paczki świąteczne dla seniorów** (Kancelaria Prezydenta, Biedronka, Netto).

To, co wpłynęło na konto, wpłynie na jakość życia

odcinek ul. Gródz w Czersku, co kosztowało ponad 133 tys. zł. Połowa to uzyskane środki zewnętrzne – wsparto nas więc kwotą blisko **67 tys. zł**. Wyłożył ją samorząd Mazowsza z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych.

NA REKREACJĘ I INTEGRACJĘ

Ze wspomnianego PROW-u wpłynęło jeszcze w sumie ponad **74 tys. zł**. Dzięki temu doprowadziliśmy do **rozbudowy strefy rekreacji przy basenie** oraz zorganizowaliśmy **koncert symfoniczny** z okazji 350-lecia miasta. Wliczając fundusze z budżetu gminy, wartość obu projektów to 155,5 tys. zł.

Również w Górze Kalwarii powstanie dzięki środkom zewnętrznym **klub dla seniorów** (przy ul. Pijarskiej 40). **150 tys. zł** przekazało nam na ten cel Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (program Senior+). Do tej sumy gmina dołożyła na wyremontowanie lokalu ponad 95 tys. zł. Prace się rozpoczynają.

Natomiast poza miastem zrealizowaliśmy pięć zadań w ramach Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw. Samorząd wojewódzki przyznał nam dofinansowanie w wysokości **50 tys. zł**, a drugie tyle wyasygnowała gmina. Za te pieniądze w Cendrowicach, Czachówku i Podgórzu ustawiliśmy **urządzenia zabawowe**, a w Obrębnie i Solcu – **altany**. Autorami pomysłów oraz wniosków o ich realizację były sołectwa.

Również województwo przekazało nam dotację w wysokości **20 tys. zł**, za którą wyremontowano stropodach garażu OSP Góra Kalwaria znajdującego się przy wieży strażackiej. Ponad 7 tys. zł dopłaciła do remontu gmina.

Zaś wojewoda mazowiecki wsparł nas kwotą **35 tys. zł** na **wymianę 36 krzyży w kwaterze żołnierskiej** na cmentarzu parafialnym w Górze Kalwarii. Miejsce zniszczonych, betonowych zajęły granitowe.

AKTYWNE SZKOŁY

Kolejne otrzymane kwoty dotyczą ochrony środowiska. Na **odbiór azbestu** od mieszkańców Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przyznał nam **32 tys. zł**. Z kolei na **inwentaryzację urządzeń grzewczych** w gminie dostaliśmy **157 tys. zł** z budżetu samorządu województwa.

Do szkół w gminie trafiło m.in. 68 laptopów

Doposażyliśmy teren rekreacyjny przy basenie

Niemalą kwotę zdobyliśmy na **sprzęt komputerowy dla uczniów** do nauki na odległość. Środki z programów Zdalna Szkoła i Zdalna Szkoła+ (unijny Program Operacyjny „Polska Cyfrowa”) to łącznie **185 tys. zł**.

Wsparcie w różnej postaci ze źródeł zewnętrznych uzyskiwały szkoły (przeważnie we współpracy z Zespołem Obsługi Placówek Oświatowych lub urzędem gminy). Łącznie **54 tys. zł** z budżetu państwa na **pomoce dydaktyczne** trafiło do podstawówek w Dobieszu i przy ul. Kalwaryjskiej w Górze Kalwarii oraz górskokalwaryjskiego liceum im. ks. Sajny. Ponadto szkoła w Czachówku dostała **sprzęt komputerowy i oprogramowanie** (Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego), placówka w Baniosze zdobyła grant na utworzenie **placu zabaw** (od Fundacji Lafarge Wspólnie), a ta w Dobieszu otrzymała **drukarki** (od firmy HP i Fundacji Polsat).

ZAMEK DOCENIONY

Fundusze ze źródeł zewnętrznych zasilają również budżety gminnych jednostek. Ośrodek Kultury zdobył pieniądze na **zabezpieczenie muru zamku w Czersku**. To **60 tys. zł** z Ministerstwa

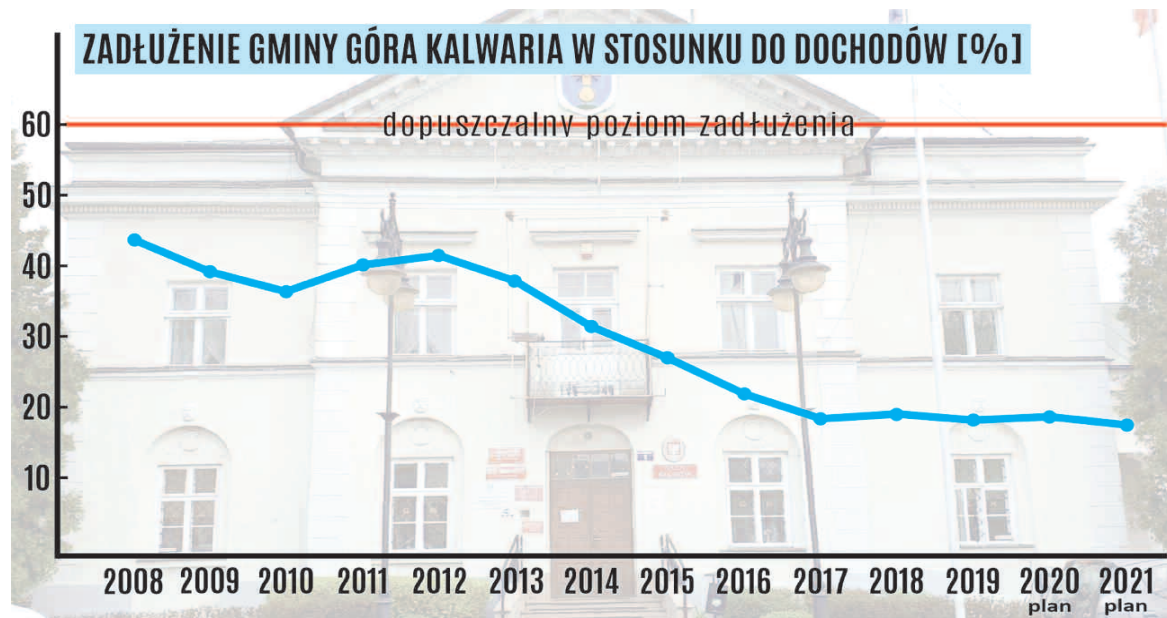
Kultury i Dziedzictwa Narodowego (resztę, 45 tys. zł, wyłożyła gmina). Ośrodek otrzymał także, od Narodowego Centrum Kultury, **83 tys. zł** na wykonanie **platformy internetowej** na temat zamku. A ponadto od samorządu województwa, **8 tys. zł** na projekt **„Nadwiślańskie Urzeczce – reaktywacja 2010/2020”** (zrealizowany podczas Europejskich Dni Dziedzictwa w Czersku).

Ośrodkowi Pomocy Społecznej przyznano zaś ponad **75 tys. zł** na **przeciwdziałanie przemocy domowej** (projekt „Razem możemy więcej”). Środki uzyskał on od Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Z kolei Ośrodek Sportu i Rekreacji otrzymał przeszło **21 tys. zł** na **funkcjonowanie orlików** (od Ministerstwa Sportu).

Wysafaltowaliśmy odcinek ul. Gródz w Czersku

Finanse na huśtawce

Niższe wpływy podatkowe oraz koszty pomocy dla przedsiębiorców odcisnęły się na tegorocznym budżecie gminy.

Przypomnijmy: w 2019 roku władze państwa obniżyły podatek PIT z 18 do 17 proc. oraz zwolniły z jego płacenia osoby do 26. roku życia. A ponadto wprowadziły podwyżki dla nauczycieli, które państwo pokryło tylko częściowo. Spadek wpływów z podatku dochodowego oraz konieczność wyłożenia dodatkowych środków na nauczycielskie wypłaty – mocno wpłynęło

to na tegoroczny budżet Góry Kalwarii.

Dodajmy w tym miejscu, że bieżące koszty funkcjonowania oświaty z roku na rok coraz bardziej obciążają lokalny samorząd, który i tak już praktycznie samodzielnie finansuje inwestycje edukacyjne (takie jak rozbudowy i remonty szkół oraz przedszkoli). W 2020 r. bieżące koszty wyniosły ok. 42 mln zł, a subwencja oświatowa z budżetu państwa stanowić będzie zaledwie nieco ponad 50 proc. tej kwoty.

UBYTKI I ZWOLNIENIA

W tym roku największy wpływ na

stan finansów gminy miała jednak epidemia koronawirusa. Na przykład w kwietniu bieżącego roku (epidemia wybuchła w naszym kraju w marcu) gmina otrzymała o 40 proc. mniej środków z podatku PIT niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Zgodnie z założeniami sprzed kryzysu epidemicznego do końca października 2020 roku tegoroczne wpływy z PIT-u powinny być wynieść 29,64 mln zł. Niestety, były o 1,85 mln zł niższe.

Ponadto z myślą o lokalnych firmach, które ucierpiały w czasie epidemii, samorząd uchwalił wsparcie w postaci zwolnień z lokalnych podatków, czyn-

szów oraz przesunięcie terminów płatności. Koronawirus spowodował również niższe wykonanie dochodów gminnych jednostek (zamknięte były baseny, szkoły i przedszkola).

Łącznie zmniejszyło to wpływy do budżetu gminy o 1,87 mln zł (stan na koniec trzeciego kwartału).

DODATKOWE DOCHODY

Szukając oszczędności, gmina ograniczyła wydatki bieżące i odsunęła w czasie wykonanie części inwestycji. Nie zdecydowała się natomiast na zwiększenie zadłużenia, mimo że jest najniższe od ponad dekady.

Tegoroczną trudną sytuację częściowo poprawiły środki w wysokości 2,2 mln zł pozyskane przez gminę z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Włodarze na tym nie poprzestali i w trakcie drugiej fali epidemii złożyli w Ministerstwie Finansów (MF) wniosek

o dofinansowanie gminnych inwestycji kwotą 40 mln zł. Niestety, MF obdzieliło dodatkową pomocą tylko część samorządów, Góra Kalwaria nie otrzymała wsparcia.

– Dbając o stan finansów gminy, staraliśmy się jednocześnie wspierać przedsiębiorców i zachęcać nowych do otwierania działalności gospodarczej na naszym terenie, aby zwiększali dochody samorządu z podatku od nieruchomości. Ponadto od początku kadencji z sukcesem uszczelniamy system podatkowy, co podnosi wpływy do budżetu – podkreśla burmistrz Arkadiusz Strzyżewski. – Cały czas mamy mocno na uwadze również to, że szansą na rozwój są pracujący mieszkańcy gminy. Jeśli jest ich coraz więcej i zarabiają coraz lepiej, to przekłada się to na wzrost płaconego przez nich podatku dochodowego, z którego prawie 40 proc. trafia do gminnej kasy – dodaje.

Dokładnie prześwietleni

Regionalna Izba Obrachunkowa w Warszawie w bieżącym roku dokonała kompleksowej kontroli gospodarki finansowej gminy za rok 2019. Jej wynik jest bardzo pozytywny dla burmistrza i jego podwładnych.

RIO dokładnie kontroluje prawidłowość wykonania budżetu każdej jednostki samorządowej co cztery lata. W Górze Kalwarii przez dwa miesiące sprawdzane było wszystko to, co związane jest z prawidłowym gospodarowaniem środkami publicznymi. Ostatecznie 24 listopada RIO przekazała gminie swoje wystąpienie, w którym zawarła dziewięć wniosków pokontrolnych dotyczących nieprawidłowości małego kalibru, zalecając na przyszłość ich naprawę. W protokołach pokontrolnych z poprzednich kompleksowych kontroli finansów gminy uwag i zaleceń było kilkakrotnie więcej (np. w 2016 r. – 30).

Rozwój mimo niepewnych czasów

Wydatki w wysokości ponad 177 mln zł, w tym przeszło 19 mln na inwestycje, zakłada projekt budżetu gminy Góra Kalwaria na rok 2021, przedstawiony przez burmistrza Radzie Miejskiej. Prezentujemy listę najważniejszych zamierzeń.

1. Budowa zupełnie nowego odcinka ulicy w mieście - ul. o. Stanisława Papczyńskiego, od Polnej do Pijarskiej. Nowa szosa o długości prawie 1 km, która przetnie ulice Kilińskiego i Kalwaryjską, przejmie część ruchu w centrum Góry Kalwarii oraz otworzy dostęp do nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową. Pozwoli także szybciej dojechać od zachodniej strony do targowiska miejskiego. W pierwszej kolejności – w 2021 roku – powstanie projekt drogi.

2. Budowa dużego placu zabaw ze strefami dla różnych grup wiekowych na terenie byłej jednostki wojskowej (przy przedłużeniu ul. por. Białka). Zakątek łączący zabawę z edukacją, który będzie zarówno atrakcyjny i nowoczesny, jak też bezpieczny.

3. Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Czaplinku. Placówka im. Kazimierza Górskiego jest ostatnią w gminie, która nie ma takiego obiektu sportowego. W pierwszej kolejności powstanie projekt – w 2021 roku.

4. Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Kątach. To placówka w najszybciej rozwijającej się części gminy, jeśli chodzi o budownictwo mieszkaniowe. Potrzeba nowych sal lekcyjnych i większego zaplecza. Na przyszły rok zaplanowano dokończenie projektu i początek prac budowlanych.

5. Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Czersku. Placówka, w której są coraz trudniejsze warunki nauki. Na przyszły rok zaplanowano dokończenie prac projektowych.

6. Przebudowa ul. Spacerowej w Kątach. Jest to jedna z najważniejszych ulic w miejscowości, wokół niej powstaje sporo domów. W przyszłym roku zostanie dokończony projekt.

7. Budowa budynku obsługi stadionu w Baniosze. Piłkarze drużyny seniorów, zespołów gości, a także zawodnicy grup dziecięcych nie mają miejsca, w którym w związku z meczem czy tre-

Miejsce części powojennych garaży zajmie okazały plac zabaw

ningiem mogliby się przebrać czy skorzystać z toalety. W 2021 roku rozpoczną się prace budowlane.

8. Modernizacja boiska piłkarskiego ze sztuczną nawierzchnią przy basenie w Górze Kalwarii. Pierwsze boisko z murawą z tworzywa sztucznego w naszej gminie po kilkunastu latach wymaga napraw, które przedłużą jego żywot.

9. Budowa boiska treningowego na terenie Stadionu Miejskiego w Górze Kalwarii. Nowe boisko trawiaste poszerzy w mieście bazę treningową do szkolenia dzieci i młodzieży.

10. Budowa drogi 1KDL w Łubnej. Przedsięwzięcie z myślą o zwiększeniu dochodów gminy, ponieważ otworzy dostęp do nowych terenów inwestycyjnych.

11. Przebudowa ul. Walewickiej w Górze Kalwarii. W ubiegłym roku powstał wiadukt nad obwodnicą na ul. Walewickiej. Przebudowana droga połączy go z ul. Grójecką

12. Kompleksowa przebudowa drogi Czaplin-Buczynów. Droga gminna będąca dojazdem do bardzo wielu posesji jest w wielu miejscach zniszczona, brakuje też chodnika. W przyszłym roku powstanie projekt.

13. Budowa drogi w Podłęczu do placu sołectkiego i nowego ośrodka tenisowego. W 2021 roku zostanie sporządzony projekt.

14. Budowa chodnika wzdłuż ul. Reja w Tomicach. Inwestycja poprawiająca bezpieczeństwo, wzdłuż ulicy wiele dzieci uczęszcza do szkoły w Kątach.

15. Zakup i montaż książkomatu w pobliżu osiedli przy ulicach Budowlanych i Chopina. Ułatwi to dostęp mieszkańcom dużej części miasta do zasobów biblioteki publicznej.

16. Budowa oświetlenia ulicznego przy ul. Saperów i Kleeberga na terenie byłej jednostki wojskowej. Inwestycja realizowana wspólnie z samorządem powiatu, który przebuduje nawierzchnię ulic.

17. Modernizacja i rozbudowa monitoringu miejskiego. Oczekiwana przez mieszkańców rozbudowa systemu kamer w miejscach publicznych oraz unowocześnienie monitoringu.

18. Uruchomienie nowej linii L do Piaseczna. Połączenie autobusowe z Góry Kalwarii przez Baniochę i Zalesie Górne do Piaseczna.

19. Przebudowa ul. Tęczowej w Mikówcu.

20. Przebudowa ul. Krótkiej w Cendrowicach.

21. Przebudowa drogi gminnej w Lininie (przy wiatraku).

22. Przebudowa ul. Klonowej w Wólce Załęskiej (łącznik do Tomic).

Druga hala sportowa w mieście!

Hala ma być gotowa w 2022 roku

W przyszłym roku ruszy rozbudowa Zespołu Szkół Zawodowych im. Marszałka Franciszka Bieleńskiego w Górze Kalwarii.

Kompleks budynków przy ul. Budowlanych zostanie powiększony o nowoczesną halę sportową, a także łącznik, który scali szkołę z internatem. Ponadto obecna sala gimnastyczna zostanie przebudowana na warsztaty szkoły budowlanej, co w ocenie władz powiatu bardzo uatrakcyjni

ofertę placówki. Ostatnim etapem prac będzie pomalowanie elewacji całego kompleksu szkolnego, tak aby były jednolite. Oprócz tego w ramach inwestycji powstanie parking na 20 miejsc. Rada powiatu piaseczyńskiego zarezerwowała na wszystkie roboty (toczyć się mają w latach 2021–2022) kwotę 8 mln zł.

Sporządzenie projektu rozbudowy szkoły zlecił burmistrz Arkadiusz Strzyżewski, kiedy jeszcze był wicestarostą piaseczyńskim. – Z punktu widzenia mieszkańców miasta i gmi-

ny to bardzo ważna inwestycja. Od kilku lat obserwujemy zimą duże obłożenie wszystkich sal gimnastycznych na naszym terenie – zauważa.

Burmistrz zapowiada, że gmina będzie zabiegać o to, aby w godzinach popołudniowych i w weekendy z nowego obiektu mogli korzystać mieszkańcy. Tak jak to się dzieje z halą przy ul. por. Białka. Wokół szkoły przy ul. Budowlanych jest kilka osiedli mieszkaniowych i budynków wielorodzinnych przybywa.

Komisariat to nie wszystko

Być może tak będzie się w przyszłości prezentować obecny teren z pawilonami przy ul. Dominikańskiej

Czy w naszym mieście powstanie nowa siedziba policji, a przy okazji władzom gminy uda się doprowadzić do zagospodarowania dużej działki w samym centrum? Konieczne jest podpisanie porozumienia ze Skarbem Państwa.

Komendant Stołeczny Policji zwrócił się do gminy Góra Kalwaria o przekazanie działki, na której – na koszt państwa – zostałby wzniesiony nowy górkokalwaryjski komisariat. Obecna siedziba stróżów prawa, przy ul. Stefana Grot-Roweckiego, nie spełnia standardów. Gminne władze zaproponowały policji trójkątny teren inwestycyjny o powierzchni około 7000 metrów kwadratowych u zbiegu ulic Wiejskiej i Budowlanych. Do tej pory nie było pomysłów na jego zagospodarowanie, a przy tym jest to dobra lokalizacja dla komisariatu, ponieważ działka jest dobrze skomunikowana i położona blisko najszybciej rozwijającej się części miasta.

Deklarując przekazanie Skarbowi Państwa gruntu pod komisariat, gminne władze nie kryją, że oczekują z jego

strony współpracy w innej kwestii. W centrum Góry Kalwarii, przy ul. Dominikańskiej, znajduje się teren o powierzchni również ok. 7000 m², który gmina otrzymała pod koniec lat 90. od Skarbu Państwa, ale ma niewielkie pole manewru w kwestii jego wykorzystania. Powojkowa działka może być bowiem przeznaczona wyłącznie na tereny zielone i drogi dojazdowe. Lokalni władarze chcieliby, aby Skarb Państwa „zdał” z tej nieruchomości taki cel darowizny. To pozwoliłoby na jej zabudowanie. Gmina już zleciła wykonanie koncepcji zagospodarowania tego gruntu, zajmowanego obecnie przez tymczasowe pawilony, skwer i parking.

Odpowiednie, trójstronne porozumienie już zostało przygotowane w uzgodnieniu z pracownikami Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego. Ksawery Gut, starosta piaseczyński, który jest w powiecie jednoosobowym przedstawicielem Skarbu Państwa, zaopiniował je pozytywnie. Aby policja otrzymała teren inwestycyjny, a w przyszłości można było przy Dominikańskiej wybudować np. kamienice (uczyniłby to najprawdopodobniej prywatny inwestor), potrzebna jest jeszcze zgoda wojewody. Obecnie gmina na nią oczekuje.

Czekamy na naszą Igrę Świątek

Dobiega końca budowa ośrodka tenisowego w sąsiedztwie basenu w Górze Kalwarii. Nowy obiekt jest prywatny, ale bez dobrej współpracy z władzami gminy by nie powstał. Dlatego lokalna społeczność będzie mogła korzystać z niego na specjalnych warunkach.

Fundacja Edukacja Sportowa, która kończy budować ośrodek Strefa Aktywności, w 2019 roku podpisała z gminą umowę na 30-letnią dzierżawę działki u zbiegu ulic Piłkarskiej i Chopina. Gminny grunt o powierzchni około 4750 metrów kwadratowych przez długie lata był zaniedbany.

W trzech halach (budowa ruszyła w te wakacje) będzie można grać nie tylko w tenisa, ale także – na sztucznej trawie – w piłkę nożną czy korfball. Podczas negocjacji

z burmistrzem w sprawie dzie-rzawy inwestor zobowiązał się, że w określonym w umowie zakresie będzie nieodpłatnie udostępniać ośrodek gminnym szkołom. A kluby sportowe z gminy i lokalni mieszkańcy będą mogli korzystać z obiektu po preferencyjnych cenach. Fundacja, znana na naszym terenie z krzewienia gry w tenisa, zadeklarowała również, że będzie się angażować w organizację ogólnodostępnych imprez sportowych.

– Wierzę, że nasz obiekt wniesie w życie miasta i gminy dużo pozytywnej energii – powiedział Michał Borowski, założyciel fundacji, tuż przed rozpoczęciem prac obok basenu. Jak dodał, celem jest przede wszystkim zachęcenie dzieci i młodzieży do pójścia w ślady Agnieszki Radwańskiej czy Igi Świątek.

– Ośrodek z pewnością przyciągnie na nasz teren kolejne tego rodzaju inwestycje – uważa burmistrz Arkadiusz Strzyżewski.

fot. Strefa Aktywności Góra Kalwaria

Sobików – skrzyżowania do przebudowy

Gmina porozumiała się z Mazowieckim Zarządem Dróg Wojewódzkich w sprawie kompleksowej przebudowy głównej drogi w Sobikowie.

Centrum Sobikowa skupia duży ruch nie tylko samochodów, ale także rowerzystów i pieszych. Oprócz kościoła znajdują się tu pętla autobusowa i sklep spożywczy, a w pobliżu – cmentarz, ośrodek zdrowia i szkoła podstawowa. Wzdłuż wojewódzkiej szosy nr 683 nie ma chodnika, a do tego na łuku krzyżuje się ona z trzema lokalnymi drogami i wyjazdem z kościelnego parkingu. Dochodzi do groźnych sytuacji.

Na poprawie bezpieczeństwa w tym miejscu zależy zarówno lokalnej społeczności, jak i gminie. W ubiegłym roku gminny samorząd zrobił pierwszy krok: zakupił od sobikowskiej parafii zielony, otoczony drogami trójkąt w centrum wsi. Umożliwi to m.in. budowę chodnika.

Natomiast w połowie roku bieżącego gmina oraz Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich porozumiała się i w efekcie MZDW przygotował koncepcję przebudowy głównej szosy w Sobikowie. Przy ośrodku zdrowia oraz przy cmentarzu powstaną ronda, a skrzyżowanie obok kościoła zostanie zmodernizowane. Oprócz chodnika pojawią się odwodnienie oraz dodatkowe latarnie. Dokumentacja projektowa ma być gotowa w 2022 roku.

Niech szkuta przyciąga

Włodarze Góry Kalwarii czynią starania, aby licząca pięć wieków szkuta czerska po konserwacji powróciła w pobliże zamku, do planowanego muzeum. W tej sprawie trwają rozmowy z zarządem województwa mazowieckiego.

Uzgodnieniu wstępnego porozumienia poświęcona była wrześniowa wizyta w Czersku wicemarszałka województwa Wiesława Raboszuka wraz ze współpracownikami. Według ustaleń samorząd Mazowsza miałby zakupić w okolicy zamku teren i wybudować na nim placówkę muzealną, w której głównym eksponatem byłby drewniany statek wydobyty w 2018 r. z czerskiego stawu. Wyjątkowe, XV-wieczne znalezisko obecnie jest poddawane konserwacji w pracowni w Rybnie na Warmii, należącej do Państwowego Muzeum Archeologicznego.

Gmina oraz województwo miałyby też wspólnie utworzyć instytucję kultury, która zarządzałaby nie tylko planowanym muzeum, ale również Zamkiem Książąt Mazowieckich. W ocenie obydwu samorządów współpraca przyniosłaby dynamiczny rozwój turystyczny Czerska.

Sięgnij po dotację z Programu „Czyste Powietrze”

Zadbajmy wspólnie o powietrze w naszej gminie – zmienimy je na czyste! W Górze Kalwarii działa Punkt Konsultacyjny Programu „Czyste Powietrze”, w którym można uzyskać niezbędne informacje i pomoc w wypełnieniu wniosku.

Wszystkie najważniejsze informacje na temat rządowego Programu „Czyste Powietrze”:

- w ramach programu można uzyskać dofinansowanie na: wymianę nieekologicznego pieca na nowe źródło ciepła, modernizację c.o. i c.w.u., docieplenie budynku, wymianę okien, drzwi zewnętrznych, bramy garażowej w bryle budynku oraz zakup paneli fotowoltaicznych
- wysokość procentowa i maksymalne kwoty dofinansowania zmieniają się w zależności od rodzaju inwestycji
- o dotację może wystąpić osoba fizyczna będąca właścicielem lub współwłaścicielem budynku
- dofinansowanie dotyczy istniejącego (odebranego) budynku jednorodzinnego z odrębną księgą wieczystą lub lokalu mieszkalnego w budynku jednorodzinnym z wydzieloną księgą wieczystą
- program realizowany jest w latach 2018–2029, przy czym zobowiązania będą podejmowane do 31.12.2027 r. (podpisywanie umów), a środki wydawane do 30.09.2029 r.
- okres realizacji przedsięwzięcia wynosi 30 miesięcy od daty złożenia wniosku o dofinansowanie, lecz maksymalnie do 30.06.2029 r.
- kwalifikowane są koszty poniesione do 6 miesięcy przed złożeniem wniosku, dlatego zwróć uwagę na datę faktury, jeśli już wymieniałeś źródło ogrzewania

- poziom dofinansowania zależy od dochodów:

opcja 1. – podstawowy poziom dofinansowania, którego kwota maksymalna to 30 000 zł – przeznaczony dla beneficjentów, których dochody wynoszą poniżej 100 000 zł rocznie (kwotę sprawdzamy w deklaracji PIT za poprzedni rok)

opcja 2. – podwyższony poziom do-

finansowania, którego kwota maksymalna to 37 000 zł – przeznaczony dla beneficjentów, których dochód na jednego członka gospodarstwa domowego nie przekracza kwoty 1400 zł w gospodarstwie wieloosobowym lub 1960 zł w gospodarstwie jednoosobowym (składamy wniosek o wydanie zaświadczenia o wysokości dochodu, który dostępny jest w kancelarii urzędu gminy).

JAK ZŁOŻYĆ WNIOSEK O DOTACJĘ?

OPCJA 1. – Jeśli posiadasz dostęp do internetu:

Krok 1. – zapoznaj się z regulaminem oraz treścią programu

Krok 2. – zarejestruj się na portalu beneficjenta:

- wejdź na stronę <https://portal.wfosigw.pl>
- odszukaj pole „rejestracja dla osób fizycznych” i kliknij
- podaj dane zgodnie z wymaganiami formularza
- na swój adres e-mail otrzymasz link aktywujący – potwierdź go
- zaloguj się na portal i ściągnij wniosek (PDF z autouzupełnianiem)

Krok 3. – uzupełnij wniosek na komputerze i zapisz na pulpicie; jeśli w trakcie wypełniania pojawiają się pytania lub wątpliwości, skontaktuj się z doradcą

Krok 4. – po uzupełnieniu wniosku umów się telefonicznie z doradcą na weryfikację dokumentu

Krok 5. – po weryfikacji wniosek wysyłany jest za pośrednictwem portalu beneficjenta oraz, po wydrukowaniu i podpisaniu, za pośrednictwem Poczty Polskiej do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Jeżeli posiadasz profil zaufany, złóż wniosek pod adresem <https://www.gov.pl/web/gov/skorzystaj-z-programu-czyste-powietrze> (w takim przypadku obowiązuje jedynie wersja elektroniczna wniosku).

OPCJA 2. – Jeśli nie posiadasz dostępu do internetu:

Krok 1. – zapoznaj się z regulaminem oraz treścią programu, dokumenty do wglądu podczas spotkania w Punkcie Konsultacyjnym

Krok 2. – przygotuj dane potrzebne do rejestracji na portalu beneficjenta oraz do uzupełnienia wniosku:

- dane osobowe (PESEL, adres za-

Zapraszamy do kontaktu z Punktem Konsultacyjnym Programu „Czyste Powietrze” w Górze Kalwarii: czystepowietrze@gorakalwaria.pl, tel. 509 245 905

mieszkania) oraz dowód osobisty do wglądu

- numer telefonu oraz adres e-mail (jeśli nie posiadasz, pomożemy założyć konto e-mail)
- dane osobowe współmałżonka i współwłaściciela
- numer Twojego rachunku bankowego
- dane budynku: numer księgi wieczystej, numer działki, rok oddania do użytkowania, powierzchnia całkowita,

zdjęcia obecnego źródła ciepła (tabliczka techniczna z informacją o klasie czystości)

- zakres i wycenę planowanych inwestycji
- PIT za ubiegły rok, zaświadczenie o wielkości ziemi rolnej, alimentach, emeryturze, rencie i innych źródłach dochodu

Krok 3. – umów się telefonicznie z doradcą; czas potrzebny do napisania wniosku to ok. 1 godz.; weź ze sobą wszystkie dane i dokumenty wymienione w kroku 2.

Krok 4. – po weryfikacji wniosek wysyłany jest za pośrednictwem portalu beneficjenta oraz, po wydrukowaniu i podpisaniu, za pośrednictwem Poczty Polskiej do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Kilka ważnych informacji:

- wnioskodawca powinien mieć wiedzę na temat możliwości budowy przyłącza do sieci dystrybucji gazu przy swojej drodze; jeśli taka możliwość istnieje, wymiana pieca jest możliwa tylko na gazowy lub pompę ciepła
- stary piec gazowy nie podlega wymianie; jeśli posiadamy stary piec gazowy oraz piec na paliwo stałe

i chcemy wymienić piec na paliwo stałe, to istnieje taka możliwość, jeżeli ilość pobieranego paliwa gazowego (średnia z ostatnich 3 lat kalendarzowych poprzedzających rok złożenia wniosku o dofinansowanie, a w przypadku okresu krótszego – średnia z całego okresu) w tym lokalu/budynku mieszkalnym nie jest wyższa niż 5600 kWh na rok

- wymieniane źródło ciepła na paliwo stałe musi być trwale wyłączone z użytku, a potwierdzeniem jest imi-

enny protokół zezłomowania (kod 170405)

- nowe źródło ciepła może zamontować tylko wyspecjalizowana firma, nie możesz tego zrobić samodzielnie
- w ramach programu można dofinansować zakup i montaż jednego źródła ciepła do celów ogrzewania lub ogrzewania i c.w.u.
- na jeden budynek/lokal mieszkalny może być udzielony tylko jeden rodzaj dofinansowania i tylko raz
- nie udziela się dofinansowania na przedsięwzięcia realizowane w budynkach wykorzystywanych sezonowo lub w budynkach gospodarczych
- dla budynków wybudowanych po 31.12.2013 r. możliwa jest wyłącznie dotacja na wentylację mechaniczną.

Pomocne strony www:

- czystepowietrze.gov.pl/akademia-czystegopowietrza/ – pakiet praktycznych i fachowych szkoleń
- portal.wfosigw.pl/wymagana-dokumentacja – regulamin programu oraz kwoty dofinansowań
- kalkulatorczystepowietrze.kafe.gov.pl – pomaga wyliczyć wymaganą grubość docieplenia
- czystepowietrze.gov.pl/kalkulator-dotacji/ – pomaga wyliczyć kwotę dotacji
- lista-zum.ios.edu.pl.

Pamiętaj! Na każdym etapie możliwa jest pomoc konsultanta. Jeśli potrzebujesz wsparcia, wyślij swoje pytania wraz z wnioskiem na adres czystepowietrze@gorakalwaria.pl lub umów się na konsultację – 509 245 905.

Gminny Punkt Konsultacyjny czynny jest od poniedziałku do piątku w godz. 8.00–16.00. Infolinia Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – 22 340 40 80, od poniedziałku do piątku w godz. 8.00–16.00.

Segregujesz – wszyscy wygrywamy

Prawidłowo wysegregowane odpady stają się surowcem wtórnym, który następnie trafia do nas pod inną postacią.

SZKŁO. Czy wiesz, że wywóz szklanej butelki wrzuconej do odpowiedniego, zielonego pojemnika/worka kosztuje w naszej gminie cztery razy mniej, niż gdy wrzucisz ją do pojemnika na odpady zmieszane?

Do tego szkło jest materiałem, który w całości i w nieskończoność może być poddawany recyklingowi. Należy jednak pamiętać, że szkło szkłu jest nierówne. Do zielonych pojemników (worków) **wrzucamy** tylko i wyłącznie szkło opakowaniowe, czyli butelki (także po oleju roślinnym), słoiki, szklane opakowania po kosmetykach i znicze bez parafiny.

Nie wrzucamy natomiast innych wyrobów, takich jak: lustra, szyby okienne i samochodowe, szklanki, kie-liszki, naczynia żaroodporne, żarówki, produkty ceramiczne, wyroby z porcelany i fajansu, miski, talerze itp. W tym przypadku mniejsze szklane lub ceramiczne elementy wrzucamy do odpadów zmieszanych, a większe oddajemy do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (przy ul. Skierniewickiej w Górze Kalwarii).

Szkło, z którego zrobione są lustra czy szklanki, różni się od szkła opakowaniowego składem chemicznym i temperaturą topnienia, co oznacza, że nie mogą one być przetwarzane razem.

Wiedź też, że przerabianie odpadów szklanych wymaga dużo niższej temperatury niż proces wytwarzania szkła bezpośrednio z piasku kwarcowego. Wymaga więc dużo mniej energii – jest korzystniejsze dla środowiska naturalnego.

Szklane odpady podlegające segregacji są także znakomitym surowcem do produkcji mas ceramicznych, past czyszczących, grysów wykorzystywanych na przykład w ogrodach, a także włókien szklanych i wielu innych materiałów.

PAPIER. Najważniejsze w selektywnej zbiórce papieru jest to, aby do odpowiedniego worka czy pojemnika nie trafiał papier mokry i zabrudzony tłuszczem i innymi substancjami. Pamiętaj – wykorzystanie makulatury zmniejsza konieczność wycinki drzew na kolejne produkty z papieru.

Do niebieskich worków (pojemników) **wrzucamy:** opakowania z papieru, karton, tekturę (także falistą), katalogi, ulotki, prospekty, gazety i czasopisma, papier szkolny i biurowy, zadrukowane kartki, zeszyty i książki, papier pakowy, torby i worki papierowe.

Nie wrzucamy natomiast: zużytych ręczników papierowych i chusteczek higienicznych, papieru lakierowanego i powleczonego folią, papieru zatłuszczonego lub mocno zabrudzonego, kartonów po mleku i napojach, papiero-

wych worków po nawozach, cementie i innych materiałach budowlanych, tapet, pieluch jednorazowych i innych materiałów higienicznych, zatłuszczonych jednorazowych opakowań z papieru i naczyń jednorazowych.

PLASTIK. Wrzucając plastikową butelkę do żółtego worka/pojemnika, pamiętaj przede wszystkim, aby wylać z niej zawartość i odkręcić nakrętkę. Trudno przetwarzalne są też butelki z tworzywa całe powleczone folią – jeśli możesz, zerwij ją. Jeśli chodzi o opakowania po serkach, jogurtach itp. – możliwie dobrze je opróżnij. Nie trzeba ich myć.

Do żółtych worków **wrzucamy:** zgniecione plastikowe butelki po napojach bez nakrętek, nakrętki (o ile nie zbieramy ich osobno w ramach akcji dobroczynnych), plastikowe opakowania po produktach spożywczych, opakowania wielomateriałowe (np. kartony po mleku i sokach), opakowania po środkach czystości (np. proszkach do prania), kosmetykach (np. szamponach, paście do zębów) itp., plastikowe torby, worki, reklamówki, inne folie, aluminiowe puszki po napojach, puszki po konserwach, folię aluminiową, metale kolorowe, kapsle, zakrętki od słoików.

Nie wrzucamy zaś: butelek i pojemników z zawartością, plastikowych zabawek, opakowań po lekach i artykułów medycznych, opakowań po olejach silnikowych, części samochodowych, zużytych baterii i akumulatorów, puszek i pojemników po farbach i lakierach, zużytego sprzętu elektronicznego.

Czy wiesz?

- > z 35 plastikowych butelek można wyprodukować bluzę z polaru
- > z recyklingowanego plastiku można stworzyć: meble ogrodowe, słupy drogowe, ogrodzenia, długopisy, ekrany przeciwhałasowe, ramy okien PCV
- > do worka 120 l zmieścisz niespełna 40 butelek pełnych powietrza - zgniecionych aż 280!
- > 1 plastikowa butelka rozkłada się ok. 500 lat, a plastikowa reklamówka 300 lat
- > puszki aluminiowe można poddawać recyklingowi nieskończoną ilość razy
- > przetworzenie tony aluminium to oszczędność 4 ton rudy i 700 kg ropy naftowej

Czy wiesz?

- Jak ważna jest segregacja papieru?
- > aby wyprodukować 1 tonę papieru, trzeba ściąć średnio 17 drzew...
- > ponowny przerób stosu gazet o wys. 125 cm pozwala na uratowanie sześciometrowej sosny!
- > 1 hektar lasu liściastego może wyprodukować około 700 kg tlenu, co stanowi dobowe zapotrzebowanie ponad 2500 ludzi!
- > każda tona odzyskanej makulatury pozwoli zaoszczędzić 1200 l wody w papierni oraz 2,5 m³ przestrzeni środowiska :-)

Czy wiesz?

- > szklane odpady mogą być przetworzone w 100% i nieskończoną ilość razy
- > jeżeli każdy z nas nie dokona segregacji tylko 1 słoika w ciągu roku, to na wysypiska w całej Polsce trafi 10 tys. ton szkła
- > 1 tona szkła z recyklingu = 3300 nowych 1,5-l butelek
- > szklana butelka ponownie wprowadzona do obiegu pozwala zaoszczędzić energię potrzebną do świecenia 100-watowej żarówki przez 4 godziny
- > każdy z nas wyrzuca w ciągu roku około 56 opakowań szklanych nadających się w pełni do ponownego wykorzystania w domu
- > szklana butelka rozkłada się 4000 lat
- szkło jest bardzo odporne na rozkład

Chce być pożyteczny dla ukochanego miasta

Odnaczenie państwowe dla mieszkańca Góry Kalwarii. Prezydent RP nadał Złoty Krzyż Zasługi społecznikowi Wojciechowi Prus-Wiśniowskiemu.

Dekoracja odbyła się 9 października w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie. Odnaczenie wręczył wicewojewoda Sylwester Dąbrowski. Wojciechowi Prus-Wiśniowskiemu podczas uroczystości pogratulował burmistrz Góry Kalwarii Arkadiusz Strzyżewski – autor wniosku o uhonorowanie zasłużonego mieszkańca.

84-letniego społecznika wyróżniono za „zasługi w działalności na rzecz społeczności lokalnej”. Wojciech Prus-Wiśniowski jest pasjonatem i znawcą historii naszej gminy. Od prawie 30 lat kieruje Towarzystwem Miłośników Góry Kalwarii i Czerska. A od ponad 30 prowadzi, wraz z żoną Bożeną, Prywatne Mu-

zeum Regionalne na górszkalwaryjskich Mariankach. Walnie przyczynił się do powstania przełomowych publikacji o dziejach Góry Kalwarii.

Ten urodzony gawędziarz to prawdziwy ambasador naszej małej ojczyzny. Promuje lokalną historię z niesłabnącym entuzjazmem.

Przyznanie panu Wojciechowi Złotego Krzyża Zasługi jeszcze dodało mu skrzydeł. – Nie spoczywam na laurach! Jeszcze przez długie lata będę pożyteczny: będę pracować dla mojego kochanego miasta i tu-tejszej społeczności. Trzeba stale tworzyć nowe rzeczy i cieszyć się życiem. Nie wolno go, tego Bożego daru, marnować – zapewnia.

Działalność Wojciecha Prus-Wiśniowskiego doceniano wielokrotnie. Otrzymał m.in. Srebrny Krzyż Zasługi (2008 r.), odznakę Zasłużony dla Kultury Polskiej (2014), a także tytuł Zasłużony dla Góry Kalwarii (2012).

Odnaczenie wręczył Wojciechowi Prus-Wiśniowskiemu (z prawej) wicewojewoda Sylwester Dąbrowski (fot. www.gov.pl)

Autobusem na pociąg

● **TRANSPORT PUBLICZNY.** Z inicjatywy gminy Góra Kalwaria nasi mieszkańcy dotrą „elką” do przystanku kolejowego w podpiaseczyńskim Zalesiu Górnym. Od początku przyszłego roku zostanie bowiem wydłużona trasa linii autobusowej L13. Dzięki współpracy warszawskiego Zarządu Transportu Miejskiego oraz gmin Piaseczno i Góra Kalwaria autobus, obecnie kursujący między Piasecznem a Zalesiem, będzie jeździć też na naszym terenie. Zabierze pasażerów m.in. w Baniosze i Górze Kalwarii. Szczegóły niebawem.

Strona naszą mocną stroną

● **KOMUNIKACJA Z MIESZKAŃCAMI.** Od marca 2020 r. mogą Państwo korzystać z całkiem nowej strony internetowej urzędu gminy. Przeszarżała witrynę zastąpiła estetyczna, funkcjonalna oraz bardzo często aktualizowana. Pod adresem gorakalwaria.pl pojawiło się przez dziewięć miesięcy ponad 270 artykułów. Ta wizytówka gminy będzie jeszcze uatrakcyjniana. Z kolei niedawno, w październiku, Ośrodek Kultury uruchomił nową stronę WWW najważniejszego lokalnego zabytku – zamekczersk.pl. Ponadto urząd stworzył w bieżącym roku dwa profile tematyczne na Facebooku – Zielonym do Góry (ekologiczny) oraz Góra Kalwaria. Serce Urzeczca (turystyczny).

Psiak i jego mały znak

● **ZWIERZĘTA.** Kontynuowaliśmy w tym roku akcje zapobiegania bezdomności zwierząt. Gmina finansowała czipowanie psów, a także dofinansowywała sterylizację oraz kastrację psów i kotów. Mikroczipami oznakowano 165 zwierzątek. Natomiast pozostałym zabiegom poddano 291 pupili. Ciąg dalszy miała również współpraca urzędu ze Schroniskiem „Na Paluchu” w Warszawie. Tam trafiały i trafiać będą przynajmniej do końca 2021 r. bezpieczne czworonogi odłowione na naszym terenie.

„Okrągłakom” noc niestraszna

● **PRZESTRZEŃ PUBLICZNA.** Przeszkłone, podświetlane i przede wszystkim przydatne. Ośiem słupów ogłoszeniowych ustawiliśmy w styczniu w centrum Góry Kalwarii (jednocześnie przedstawiając stamtąd te betonowe w inne rejony miasta). Ale nie tylko ogłoszenia i plakaty są eksponowane na witrynach. Słupy służą także do prezentowania wystaw, głównie historycznych. Piszemy o nich na str. 17.

Burmistrz objechał i wysłuchał

● **KOMUNIKACJA Z MIESZKAŃCAMI.** Burmistrz Arkadiusz Strzyżewski rozmawiał w wakacje z przedstawicielami wszystkich wsi w gminie – sołtysami, członkami rad sołeckich, mieszkańcami. Z własnej inicjatywy odwiedził sołectwa, aby wysłuchać pytań, uwag czy wskazówek. Towarzyszyli mu gminni urzędnicy. W czasie ponad 30 spotkań zgłoszono wódcarzowi w sumie blisko 300 wniosków, najczęściej proszono o poprawę stanu dróg i bezpieczeństwa pieszych.

Miej serce i wrzucaj do serca

● DOBROCZYNNOŚĆ.

Masz niepotrzebne nakrętki? Umieszczaj je w niebieskim sercu! Z myślą o akcjach charytatywnych, na prośbę mieszkańców, ustawiliśmy taki pojemnik w Górze Kalwarii (w ogrodzie miejskim obok kościoła parafialnego). Choć metalowe serce jest wyjątkowo pojemne, to podczas pierwszej, październikowej zbiórki wypełniło się już w nieco ponad tydzień. Dochód ze sprzedaży tych nakrętek przeznaczono na rzecz miejscowego chorego chłopca. Teren przy ul. ks. Sajny 4 jest czynny codziennie od godz. 8.00 do 19.00. Pojemnikiem opiekują się Warsztaty Terapii Zajęciowej. I to właśnie im należy zgłaszać proponowane cele zbiórek, na adres mejlowy wtzgorakalwaria@ksnaw.pl.

Kolejny mistrz patrzy

● **PRZESTRZEŃ PUBLICZNA.** Góra Kalwaria coraz bardziej rowerowa. Obok kawiarni dla miłośników dwóch kółek i muralu przedstawiającego legendarnego kolarza Ryszarda Szurkowskiego powstało kolejne efektowne malowidło. Na budynku przy ul. Wierzbowskiego od lipca widnieje podobizna Michała Kwiat-

kowskiego – mistrza świata w kolarstwie szosowym z 2014 roku. Wykonanie muralu zlecił właściciel wspomnianej kawiarni.

Przekazali życie w płynie

● **DOBROCZYNNOŚĆ.** Nasi mieszkańcy wciąż ochoczo oddają krew: w mijającym roku podzielili się w Górze Kalwarii ponad 94 litrami. W ambulansach warszawskiego Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa potrzebującym pomogły w ten sposób 232 osoby. Przeprowadzono osiem zbiórek, dwie odwołano z powodu pandemii koronawirusa (16 grudnia, już po oddaniu tego numeru gazety do druku, miała się odbyć jeszcze jedna). Głównym organizatorem cyklu akcji poboru życiodajnego płynu był górszkalwaryjski Klub Honorowych Dawców Krwi.

Trwa walka z usterkami

● **PRZESTRZEŃ PUBLICZNA.** Nie narzeka na nudę Grupa Utrzymania Terenów Publicznych, która powstała, decyzją burmistrza, pod koniec 2019 roku. Ta znajdująca się w strukturach Administracji Budynków Komunalnych kiluosobowa ekipa interwencyjna ma za zadanie możliwie szybko usuwać różnego rodzaju usterki w przestrzeni publicznej (na terenach gminnych). Dokonuje drobnych napraw jezdni i chodników, likwiduje uszkodzenia znaków drogowych, ławek i koszy na śmieci, przycina gałęzie ograniczające widoczność kierowcom, czyści wiaty przystankowe czy konserwuje place zabaw. Zgłoszenia od mieszkańców przyjmowane są pod nr. tel. 787 924 455 i 22 727 32 45 (w dni powszednie w godz. 8.00–15.00) oraz mejlowo: interwencja@abk.gorakalwaria.pl. Grupę można poprosić o interwencję także za pośrednictwem internetowego formularza kontaktowego (zgloszenie.gorakalwaria.pl).

Czy naszą gminę przetnie autostrada?

Korytarz na mapie, w którym miałyby powstać droga szybkiego ruchu do nowego lotniska – Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK) w Baranowie, obecnie ma już 20 km szerokości i obejmuje całą naszą gminę.

Do 31 grudnia potrwa drugi etap konsultacji społecznych dotyczących Strategicznego Studium Lokalizacyjnego Inwestycji CPK wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Opracowania te przewidują lokalizację Obwodnicy Aglomeracji Warszawskiej (OAW) wokół stolicy. To autostrada z trzema pasami ruchu w każdą stronę.

PRZYJĘTO JEDNĄ UWAGĘ

W przypadku pierwszego etapu konsultacji (10 lutego – 10 marca bieżącego roku) protest w sprawie proponowanego przebiegu wyrazili oficjalnie zarówno burmistrz i Rada Miejska Góry Kalwarii, jak i lokalne or-

ganizacje społeczne, a także duże grono mieszkańców (z całego kraju spłynęło ponad 146 tys. uwag). Większość argumentów z naszej gminy dotyczyła: spodziewanej degradacji środowiska naturalnego (w tym obszarów chronionych), zahamowania rozwoju mocno urbanizujących się obszarów, zdecydowanego pogorszenia warunków życia mieszkańców i konieczności dokonania licznych wyburzeń.

W raporcie powstałym po pierwszym etapie konsultacji jedyny zapis odnoszący się do gminy Góra Kalwaria i uwag, które wniosła jej społeczność, brzmi: „postulat rozszerzenia korytarza OAW w rejonie Góry Kalwarii

Korytarz zawiera znaczną część powiatu piaseczyńskiego (między pomarańczowymi liniami)

w kierunku miasta Warka [...] został częściowo przyjęty jako podstawa do korekty granic korytarza inwestycji drogowych”. Cały raport dostępny jest na stronie www.cpk.pl.

JAK NAJMNIEJ NARUSZYĆ NATURĘ?

30 listopada spółka CPK poddała pod konsultacje zmodyfikowany projekt studium lokalizacyjnego wraz ze zmienioną prognozą środowiskową. Tym razem korytarz, w którym miałyby przebiegać obwodnica aglomeracyjna, obejmuje znacznie szerszy pas terenu, bo o szerokości aż 20 km, i zawiera całą

gminę Góra Kalwarię.

Jeżeli chodzi o środowiskową prognozę, poddano w niej analizę wpływ inwestycji na środowisko naturalne, obszary chronione, jak i ludzi (tu wzięto pod uwagę hałas i zanieczyszczenie powietrza). Na temat przebiegu OAW w naszej okolicy znajdują się (na str. 198): zapis na temat oddziaływania drogi na obszar Natura 2000 – Dolina Środkowej Wisły i proponowane „działania minimalizujące” ten wpływ. Czytamy: „Zalecane przecięcie doliny, równoległe do drogi krajowej nr 50 w Górze Kalwarii”.

Samorząd, organizacje, ale też każdy

obywatel mogą zgłaszać uwagi i wnioski na stronie poświęconej konsultacjom: <https://www.cpk.pl/pl/inwestycja/ssl>. Można je przekazywać na stronie przy użyciu elektronicznego formularza albo pobrać wersję do druku i dostarczyć ją listownie (na adres: Port Komunikacyjny sp. z o.o., Al. Jerozolimskie 134, 02-305 Warszawa – z dopiskiem „Konsultacje SSL”), jako skan pocztą elektroniczną (konsultacje.cpk@cpk.pl) lub udać się pod wyżej wskazany adres (od poniedziałku do piątku w godz. 9.00–15.00, po umówieniu się pod nr. tel. 539 188 733).

„ Postulat rozszerzenia korytarza w rejonie Góry Kalwarii, w którym powstanie autostrada, został częściowo przyjęty jako podstawa do korekty przebiegu drogi

Miasto będzie większe? Decyzja przed nami

Jesienią w gminie Góra Kalwaria zorganizowano konsultacje społeczne na temat włączenia części wsi Moczydłów i Krzaki Czaplinkowskie w granice miasta.

Z wnioskami o przyłączenie fragmentów obu miejscowości do położonej po sąsiedzku Góry Kalwarii wystąpiły do urzędu gminy grupy mieszkańców. W przypadku Moczydłowa chodzi o nowe osiedle Rezydencja przy drodze 724 (Góra Kalwaria – Konstancin-Jeziorna) oraz o część tzw. PGR-u Moczydłów, znajdującą się przy drodze 79 (Góra Kalwaria – Piaseczno). Natomiast w przypadku Krzaków Czaplinkowskich mowa jest o dawnym sołectwie Kalwaryjka.

Urząd gminy postanowił sporządzić stosowną uchwałę (o przeprowadzeniu konsultacji społecznych), a Rada Miejska ją przegłosowała (w sierpniu bieżącego roku). Dodajmy, że wynik konsultacji społecznych nie jest dla samorządu wiążący.

W dniach 23 września – 21 października 2020 r. mieszkańców zapytano o to, co sądzą na temat zmiany granic miasta, polegającej na przyłączeniu części wsi Moczydłów i Krzaki Czaplinkowskie. W konsultacjach mogli wziąć udział mieszkańcy tych dwóch sołectw oraz Góry Kalwarii. Mogli oni

Spotkanie konsultacyjne w Ośrodku Kultury

oddawać głos w formie papierowej lub elektronicznie. Odbyło się także spotkanie konsultacyjne zainteresowanych stron, z udziałem blisko 30 osób.

W konsultacjach oddano łącznie 275 głosów: 258 ważnych, 17 nieważnych.

W przypadku Moczydłowa do udziału w głosowaniu uprawnio-

nych było 358 mieszkańców.

- W głosowaniu wzięły udział 73 osoby (20,39% uprawnionych).
- Na pytanie „Czy jest Pan/Pani za włączeniem części miejscowości Moczydłów do miasta Góra Kalwaria” – „tak” odpowiedziało 67 osób – „nie” odpowiedziały 4 osoby – nikt nie wstrzymał się od głosu.

Jeśli chodzi o Krzaki Czaplinkowskie, do udziału w głosowaniu uprawnionych było 384 mieszkańców.

- W głosowaniu wzięło udział 116 osób (30,21% uprawnionych).
- Na pytanie „Czy jest Pan/Pani za włączeniem części miejscowości Krzaki Czaplinkowskie do miasta Góra Kalwaria”

- „tak” odpowiedziało 40 osób
- „nie” odpowiedziały 72 osoby
- nikt nie wstrzymał się od głosu.

W Górze Kalwarii do udziału w głosowaniu uprawnione były 8 982 osoby.

- W głosowaniu wzięły udział 43 osoby (0,48% uprawnionych).
- Na pytanie „Czy jest Pan/Pani za włączeniem części miejscowości Moczydłów do miasta Góra Kalwaria” – „tak” odpowiedziały 33 osoby – „nie” odpowiedziało 5 osób – wstrzymały się od głosu 2 osoby.
- Na pytanie „Czy jest Pan/Pani za włączeniem części miejscowości Krzaki Czaplinkowskie do miasta Góra Kalwaria” – „tak” odpowiedziało 29 osób – „nie” odpowiedziały 2 osoby – wstrzymały się od głosu 4 osoby.

W związku ze spotkaniem konsultacyjnym, na którym mieszkańcy i właściciele gruntów z Moczydłowa wskazywali, że do miasta powinna być włączona większa część tzw. PGR-u Moczydłów, rozważane jest przeprowadzenie ponownych konsultacji dotyczących tej miejscowości.

Ostateczna decyzja w sprawie ewentualnego powiększenia Góry Kalwarii – w rękach Rady Miejskiej.

Budżet zrealizowany na piątkę.

Ale burmistrz bez absolutorium

Rekordowo wysokie dochody gminy, nadwyżka zamiast planowanego deficytu, wskaźnik zadłużenia najniższy od co najmniej 12 lat, a przy tym 40 wykonanych inwestycji i 6 kolejnych jeszcze w trakcie. Tak wyglądała realizacja budżetu gminy Góra Kalwaria w roku 2019.

Nad sprawozdaniem z wykonania ubiegłorocznego budżetu (pierwszego w całości zrealizowanego przez władze gminy obecnej kadencji) Rada Miejska dyskutowała pod koniec czerwca. Zgodnie z procedurą wcześniej realizacji dochodów i wydatków dokładnie przyjrzała się Regionalna Izba Obrachunkowa (RIO) w Warszawie, która kontroluje działalność finansową samorządów. Na miejscu kontrolę przeprowadziła Komisja Rewizyjna Rady Miejskiej.

RIO wydała opinię pozytywną, bez uwag. Z kolei Komisja Rewizyjna wystąpiła do Rady Miejskiej o udzielenie burmistrzowi absolutorium, pisząc w uzasadnieniu: „Komisja Rewizyjna ocenia, że Burmistrz, realizując zadania związane z wykonaniem budżetu, kierował się zasadami celowości, legalności, rzetelności i oszczędności w gospodarowaniu środkami publicznymi”.

DOCHODY WYŻSZE, NIŻ OCZEKIWANO

Ubiegłoroczne dochody zostały zrealizowane w wysokości prawie **152 mln zł** (co stanowiło 101,63 proc. planu) i były wyższe od osiągniętych w 2018 r. o ponad 21 mln złotych. Warto podkreślić, że wyjątkowo dobrze zostały wykonane dochody majątkowe, bo w ponad 110 proc. planu (w 2018 r. – 56,12 proc.). Z kolei wydatki wyniosły **148,9 mln zł** (94,46 proc. planu) i były wyższe od zrealizowanych w 2018 r. o przeszło 14 mln zł. Jeśli chodzi o wydatki majątkowe (w tym inwestycyjne), wyniosły 10,9 mln zł (94,2 proc. planu).

W zeszłym roku gmina wydała 148,9 mln zł. Dochody wyniosły natomiast 152 mln zł

Były niższe od wykonanych w roku 2018 r. o 6,7 mln zł.

– Niestety, zauważalny stał się niebezpieczny trend. Budżet gminy rośnie, ale samorząd nie może dodatkowych dochodów przeznaczać na inwestycje, ponieważ musi ponosić koszty decyzji władz państwa, za którymi nie poszło przekazanie gminie pieniędzy w odpowiedniej wysokości. Przykładami z roku 2019 mogą być obniżka podatku PIT czy podwyżki dla nauczycieli. To spowodowało kilkumilionowy ubytek w budżecie gminy 2019 – podkreślał w czerwcu burmistrz Arkadiusz Strzyżewski.

Mimo tych problemów gospodarzom gminy udało się utrzymać zadłużenie gminy w ryzach. Pod koniec ubiegłego roku wskaźnik długu wynosił 17,66 proc. zrealizowanych dochodów

(kwotowo to 26,8 mln zł) i był najniższy od co najmniej 12 lat.

ABSOLUTORIUM TO WYŁĄCZNIE OCENA REALIZACJI BUDŻETU

Finałem omawiania budżetu z minionego roku było głosowanie nad uchwałą o udzieleniu absolutorium burmistrzowi, które jest zawsze wyłączenie podsumowaniem wykonania budżetu.

Ocena działalności burmistrza w zakresie wykonania budżetu ma na celu ustalenie, czy sposób gromadzenia dochodów oraz realizacja wydatków były zgodne z uchwalonym budżetem. Wedle orzecznictwa ewentualne zastrzeżenia odnoszące

się do całokształtu pracy burmistrza nie mogą stanowić podstawy do oceny odnośnie do kwestii absolutorium.

Uchwała o absolutorium jest podejmowana bezwzględną większością głosów (w przypadku Góry Kalwarii to 11 z 21 radnych). Podczas czerwcowej sesji uchwałę poparło 9 radnych, 1 osoba była przeciw, a 7 wstrzymało się od głosu. Czterech radnych było nieobecnych. Oznacza to, że uchwała o absolutorium nie została podjęta

(co nie jest równoznaczne z nieudzieleniem absolutorium).

Na tej samej sesji radni dyskutowali również nad raportem o stanie gminy, stanowiącym podsumowanie działalności burmistrza w roku 2019. I w tym przypadku rada nie podjęła uchwały podsumowującej dyskusję (wyrażającej wotum zaufania). Tu także była konieczna większość bezwzględna. Za wotum opowiedziało się 8 radnych, przeciwko było 4, a 5 osób wstrzymało się od głosu.

„Głosując w sprawie absolutorium, nie powinno się brać pod uwagę kwestii pozabudżetowych

Inwestycje 2019

Najwięcej pieniędzy z gminnego budżetu pochłonęły w ubiegłym roku zielone inwestycje w mieście (projekt „Zielona Góra Kalwaria”).

Na rewitalizację skarpy i jej zagospodarowanie na parki miejskie, rewitalizację działki przy ul. Kilińskiego oraz uatrakcyjnienie terenu wokół nowego przedszkola integracyjnego (na zdjęciu) wydano w sumie prawie **4,7 mln zł**.

Najkosztowniejszą inwestycją oddaną do użytku poza miastem (blisko 3,1 mln zł) było przedszkole samorządowe w Baniosze. Przy czym w zeszłym roku przeprowadzono tylko ostatnie, wykończeniowe prace.

Na poprawę stanu dróg i chodników przeznaczono przeszło **1,7 mln zł**. Były to następujące przedsięwzięcia: modernizacja chodnika przy ul. Pijarskiej w Górze Kalwarii, budowa chodnika wzdłuż ul. Rybie w Górze Kalwarii, budowa chodnika wzdłuż ul. Ogrodowej w Dobieszu, przebudowa ul. Polnej w Kątach, przebudowa drogi gminnej nr 280119W w Solcu.

Wybudowano lub rozbudowano o place zabaw oraz siłownie zewnętrzne. Łączny koszt to **742 tys. zł**. Takie zadania miały miejsce: przy szkole w Baniosze, szkole w Czachówku, liceum przy ul. ks. Sajny w Górze Kalwarii, w Baniosze, Brzuminie, Czaplunku, Czersku, Kątach, Krzakach Czaplunkowskich, Łubnej,

Obrębie, Pęcławiu, Podgórzu, Podłęczu, Szymanowie, Tomicach, Wincentowie, Wólce Załęskiej, a także na skarpie w Górze Kalwarii.

Nowe oświetlenie powstało przy ulicach Prostej w Cendrowicach, Długiej w Moczydłowie, Mazowieckiej w Sierchowiu oraz przy drodze w Lininie i dwóch drogach w Solcu. Wartość tych przedsięwzięć: **137,1 tys. zł**.

Z innych inwestycji: wybudowano kanalizację w ul. Bielińskiego w Czersku (prawie **1,4 mln zł**), rozpoczęła się adaptacja pomieszczeń w szkole w Cendrowicach na oddział przedszkolny (**128,1 tys. zł**), zbudowano budynek zaplecza sportowo-rekreacyjnego w Podłęczu (**76,4 tys. zł**), a także sporządzono dokumentację projektową rozbudowy szkoły w Czersku i rozbudowy szkoły w Kątach (łącznie ponad **160 tys. zł**).

Rada na ekranach

Wprowadzenie stanu epidemii w Polsce odbiło się również na pracy Rady Miejskiej, która często spotykała się w trybie zdalnym.

Koronawirus spowodował szybką informatyzację nie tylko szkół, ale także samorządów. Radni musieli przyswoić umiejętność obsługi nie tylko programów do korzystania z dokumentów w wersji cyfrowej, ale też aplikacji do łączenia się na żywo z pozostałymi kolegami i koleżankami oraz burmistrzem i jego współpracownikami.

Do końca sierpnia Rada Miejska obradowała na tradycyjnych, stacjonarnych sesjach. Zorganizowano ich 11 (w tym jedna uroczysta, poświęcona 350-leciu nadania praw miejskich Górze Kalwarii, oraz cztery nadzwyczajne). W tym okresie tylko jedna sesja odbyła

się za pośrednictwem internetu.

Decyzją przewodniczącego Rady Miejskiej Jana Rokity, w związku z pandemią, sesje od początku września odbywają się wyłącznie zdalnie. Przewodniczący zapowiedział, że tryb obrad nie zmieni się do momentu odwołania stanu epidemii w naszym kraju. Przez ostatnie trzy miesiące radni obradowali online 11-krotnie, w tym na sześciu sesjach nadzwyczajnych.

Od początku roku członkowie rady podjęli 142 uchwały. Dotyczyły one przede wszystkim: budżetu gminy, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, sprzedaży gruntów, wydzierżawiania lokali, zasad działania gospodarki odpadami w gminie, nadawania imion ulicom, konsultacji społecznych, skarg na burmistrza.

Obrady Rady Miejskiej są transmitowane na stronie internetowej gorakalwaria.esesja.pl.

Wiosną sesje odbywały się jeszcze stacjonarnie, przy zachowaniu obostrzeń

Więcej pociągów z Góry i do Góry

Myśleliście o tym, aby dojeżdżać do Piaseczna czy Warszawy pociągiem, jeśli jeszcze z niego nie korzystacie? Na zmianę środka transportu jest dobra okazja.

Od 13 grudnia bowiem, decyzją Kolei Mazowieckich, z Góry Kalwarii będzie odjeżdżało 14 pociągów i tyle samo będzie tu przyjeżdżało. Według zmienionego rozkładu jazdy odjazdy będą o następujących godzinach (D – tylko dni robocze): 5:11 D, 6:07, 7:06, 8:41, 10:40, 12:37 D, 14:39, 15:56 D, 16:36, 17:41, 18:40, 19:39, 21:50, 22:20 D.

Natomiast pociąg do Góry Kalwarii będzie odjeżdżał z Warszawy Wschodniej: 00:36, 4:30 D, 5:40, 6:33, 8:44, 10:44 D, 12:44, 13:33 D, 14:44, 15:44 D, 16:44, 17:44 D, 19:44, 20:44 D.

Wiele wskazuje, że zwiększenie liczby kursów do i z Góry Kalwarii ma związek z planami mazowieckiego przewoźnika kolejowego ogłoszonymi w 2018 roku. W ramach projektu dofinansowanego przez Unię Europejską spółka podpisała wówczas umowę z producentem pociągów na „zakup 15 sztuk nowych pięcioczołowych Elektrycznych Zespołów Trakcyjnych” do obsługi trasy Modlin – Warszawa – Cichówek – Góra Kalwaria. Pociągi będą

jednoprzestrzenne, klimatyzowane, wyposażone w urządzenia informacji wizualno-dźwiękowej czy bezprzewodowy dostęp do internetu. Będą osiągać prędkość maksymalną nie mniejszą niż 160 km/h. Ich dostawa ma nastąpić w latach 2021–2022.

Aby ułatwić mieszkańcom dostęp do stacji kolejowej przy ul. Skierniewickiej w Górze Kalwarii, władze lokalne cały czas prowadzą rozmowy z PKP w sprawie pozyskania terenu na parking „parkuj i jedź” i pętlę autobusową. Negocjacje się przeciągają, ponieważ spółki kolejarskie muszą najpierw uporządkować kwestie własnościowe gruntu.

Badania w wyższej rozdzielczości

Jeszcze w tym roku publiczna przychodnia przy ul. Białka 4 zostanie wyposażona w nowoczesny aparat USG. Urządzenie do badań ultrasonograficznych, którym obecnie dysponuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Górze Kalwarii, ma już 14 lat.

– Jest wciąż sprawne, na pewno zachowamy je jako aparat rezerwowy – zastrzega Marek Kowalczyk, dyrektor SPZOZ. Jak dodaje, technika jednak postępuje i nowoczesny aparat USG pracuje w znacznie wyższej rozdzielczości, co zwiększa możliwości diagnostyczne.

Aparat Versana Premier Platinium amerykańskiej firmy General Electric Healthcare będzie kosztować gminną służbę zdrowia blisko 120 tysięcy złotych. SPZOZ pokryje koszty tego wydatku dzięki zwiększonemu finansowaniu przez Narodowy Fundusz Zdrowia z tytułu przyznania certyfikatu akredytacyjnego POZ przez Ministra Zdrowia w 2018 roku.

foto. General Electric

TU PRZYJMĄJĄ I DAJĄ POMOC

W powiecie piaseczyńskim działa Baza Wolontariatu. Umożliwia kontakt osób, które chcą pomagać, z tymi, które potrzebują wsparcia.

Wolontariuszem może zostać każdy, kto ma trochę wolnego czasu, którym chce dzielić się z drugim człowiekiem. Nie mają znaczenia wiek (choć trzeba skończyć 13 lat), sprawność fizyczna czy doświadczenie zawodowe. Pomoc Bazy Wolontariatu dedykowana jest osobom niepełnosprawnym (dzieciom i dorosłym) oraz ich opiekunom, osobom starszym i innym będącym w trudnej sytuacji życiowej, rodzinom wielodzietnym.

Wolontariusze najczęściej pomagają w codziennych czynnościach – w robieniu zakupów, załatwianiu spraw urzędowych, odrabianiu lekcji – i po prostu towarzyszą w odpoczynku.

Aby zostać wolontariuszem, należy wypełnić formularz zgłoszeniowy i wysłać go na adres wolontariat@piaseczno.pl lub umówić się na spotkanie z koordynatorem wolontariatu. W przypadku osoby poniżej 16 lat umowę w jej imieniu może zawrzeć rodzic lub opiekun prawny.

Osoby potrzebujące pomocy wolontariuszy również mogą zgłosić się poprzez wypełnienie formularza i wysłanie go na adres wolontariat@piaseczno.pl. Więcej informacji, formularze oraz kontakt do koordynatora są na stronie wolontariat.piaseczno.pl.

Wsparcie dla seniorów: 22 505 11 11

Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii przystąpił do programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Wspieraj seniora”.

Celem programu jest zapewnienie pomocy seniorom, którzy w obowiązującym stanie epidemii decydują się na pozostanie w domu i nie mogą liczyć na wsparcie rodziny, sąsiadów czy znajomych. Usługa polega w szczególności na dostarczeniu starszym osobom za-

kupów (artykułów pierwszej potrzeby – produktów spożywczych, środków higieny osobistej itp.) oraz posiłków.

Aby skorzystać z pomocy, należy zatelefonować na ogólnopolską infolinię 22 505 11 11. Operator następnie prześle prośbę o wsparcie Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii poprzez system Centralnej Aplikacji Statystycznej. OPS zweryfikuje zgłoszenie i zajmie się sprawą. Uwaga, koszty zakupów i posiłków pokrywa senior.

Strona informacyjna dla seniorów: www.senior.gov.pl.

Zdolni, pracowici, nagrodzeni

228 uczniów z naszej gminy otrzymało tegoroczne stypendia burmistrza Góry Kalwarii. W ten sposób doceniliśmy tych młodych ludzi, którzy mogą się poszczycić świetnymi wynikami w nauce lub/oraz innymi osiągnięciami – sportowymi albo artystycznymi.

Burmistrz Arkadiusz Strzyżewski osobiście pogratulował m.in. wszechstronnie uzdolnionej Marcie Kasprzyk

Stan epidemii spowodował, że gala stypendialna została niestety odwołana. Jednak burmistrz Arkadiusz Strzyżewski 13 listopada w ratuszu wręczył dyplomy uznania kilkorgu stypendystom, którzy odnieśli znaczące sukcesy. Są to: Anna Aksamit ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Górze Kalwarii, Zuzanna Chołuj z Liceum Ogólnokształcącego w Górze Kalwarii, Kacper Dubiniak ze Szkoły Podstawowej w Cendorowicach, Marta Kasprzyk ze Szkoły Podstawowej w Czersku i Weronika Kołodziej z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Kątach.

– Gratuluję wszystkim ponad dwu-

stu uczniom umiejętności łączenia obowiązków uczniowskich z pozaszkolnymi zainteresowaniami. Życzę, aby pasje przekształciły się w przyszłości w ciekawe zawody – mówi burmistrz. – Ponadto dziękuję rodzicom za takie wychowanie dzieci, że teraz wszyscy możemy być z nich dumni.

Za wyniki w nauce uhonorowano 138 osób, za osiągnięcia sportowe – 38, a artystyczne – 24. Podwójne stypendia przyznano 27 uczniom, a potrójne dostała tylko wspomniana Marta Kasprzyk – za wysoką średnią ocen, medale w wojewódzkich zawodach bie-

gowych i drugie miejsce w międzynarodowym konkursie literacko-plastycznym. W sumie na nagrody finansowe dla najzdolniejszych samorząd gminy przeznaczył w tym roku niemal 200 tys. zł.

Przypominamy, że do uzyskania stypendium nie wystarczy odniesienie odpowiednich sukcesów. Trzeba je bowiem zgłosić: złożyć wniosek o przyznanie stypendium w urzędzie gminy. Może to zrobić rodzic (opiekun), dyrektor szkoły, organizacja społeczna czy klub sportowy. Formularz i regulamin są na stronie www.zopo-gk.mazus.pl.

MŁODZI PRZEMAWIAJĄ WŁASNYM GŁOSEM

Nastoletni mieszkańcy wybrali swoją reprezentację – Młodzieżową Radę Gminy (MRG). W jej skład wchodzi przedstawiciele wszystkich szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

21-osobowe ciało ma za zadanie m.in. • przekazywać gminnemu samorządowi głos młodzieży w sprawach, które nastolatków dotyczą, • podejmować inicjatywy na rzecz młodych mieszkańców, • zachęcać młodzież do uczestnictwa w życiu publicznym.

W lutym nastoletni rajcy złożyli ślubowanie i odebrali akty powołania. We wrześniu wybrali prezydium. Przewodniczącym został **Mikołaj Ćwirko**, jego zastępcami – **Maciej Rulski** i **Szymon Zieliński**, sekretarzem – **Zofia Rychlicka**, a rzecznikiem – **Antoni Rodak**.

Pozostali członkowie MRG to: Patrycja Bielawska, Jakub Bruździak, Gabriela Dwornik, Wiktoria Klimek, Adam Klusek, Kinga Kopyt, Wiktoria Król, Julia Krzaczkowska, Igor Lach, Aleksandra Lichocka, Weronika Nowicka, Kacper Pierściński, Zuzanna Podsiadły, Paweł Trzaska, Małgorzata Zuzanna Wolak i Katarzyna Żwan.

Dotychczas odbyły się cztery posiedzenia. Kadencja trwa dwa lata. Funkcję opiekuna rady pełni Aleksandra Fedynicz-Komosa, radna miejska i nauczycielka w górszkalwaryjskiej podstawówce nr 2.

Przewodniczącym Młodzieżowej Rady Gminy został Mikołaj Ćwirko (stoi). Obok niego zastępcy – Szymon Zieliński (z lewej) i Maciej Rulski

Dwunastka od uskrzydlenia seniorów

Kierownictwo Gminnej Rady Seniorów. Od lewej: Henryk Gromadzki (sekretarz), Elżbieta Banasiak (przewodnicząca) i Piotr Walczak (wiceprzewodniczący)

Swoje poczynania rozpoczęła Gminna Rada Seniorów (GRS) drugiej kadencji. Przed nią jeszcze trzy i pół roku działalności na rzecz osób 60+.

Po czerwcowym ślubowaniu członkowie gremium na lipcowym posiedzeniu wyłonili ze swojego grona kierownictwo. Na czele rady stanęła, tak jak w pierwszej kadencji, **Elżbieta Banasiak**. Wiceprzewodniczącym został **Piotr Walczak** (przedstawiciel burmistrza w GRS oraz jego pełnomocnik ds. seniorów). Na sekretarza wybrano zaś ponownie **Henryka Gromadzkiego**.

Organ liczący 12 osób ma działać w imieniu lokalnego środowiska seniorów oraz je aktywizować i integrować. Kandydatów na członków GRS zgłaszali burmistrzowi radni miejscy, przedstawiciele Uniwersytetu Trzeciego Wieku i organizacje senioralnych oraz mieszkańcy, ponadto jedną osobę desygnował burmistrz.

Oprócz wymienionej na wstępie trójki w skład rady wchodzi: Alicja Bogdan, Iwona Brauła, Mirosław Gorbaczuk, Teresa Jędrzał, Elżbieta Kruszewska, Ellina Łunarska-Borowiecka, Krystyna Smolarek, Stefania Sośniak i Stanisława Wyszogrodzka.

Emerycie, tu będzie życie!

Dwa nowe miejsca spotkań dla seniorów. W Baniosze już powstało, w Górze Kalwarii otworzy podwoje niebawem.

W lokalu przy **ul. Pijarskiej 40** w Górze Kalwarii gmina stworzy Klub Senior+. Otrzymaliśmy dotację na gruntowny remont wnętrza dawnej biblioteki. Dofinansowanie z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (z programu „Senior+”) to 150 tysięcy złotych. Do tej kwoty gminny samorząd dołoży ponad 95 tys. zł. Roboty właśnie się rozpoczynają.

Powstanie miejsce, gdzie mieszkańcy mający przynajmniej 60 lat będą się spotykać, uczestniczyć w rozmaitych zajęciach itp. Ale przy Pijarskiej 40 integrować się będą również organizacje społeczne. Oprócz tego tutaj przeniesie się, z byłych koszar, Lokalne Centrum Kompetencji.

Co konkretnie znajdzie się w byłej bibliotece? Stworzymy kawiarenkę – z aneksem kuchennym, stolikami, krzesłami, kanapami i telewizorem. Powstanie sala z ekranem, rzutnikiem i nagłośnieniem. Wydzielone zostanie miejsce z rowerami stacjonarnymi, drabinkami i materacami. Będzie też pomieszczenie wyposażone w komputery. Nie zabraknie toalet, powstanie także szatnia. Powierzchnia użytkowa całości wyniesie ponad 100 metrów kwadratowych.

W dawnej restauracji Wisetka rozpoczyna się remont

Z kolei przy **ul. Puławskiej 9** w Baniosze – w nowo powstałej filii Gminnej Biblioteki Publicznej – będzie się integrować banioskie koło Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Założono je w 2003 roku i dotychczas nie miało siedziby.

W gminie Góra Kalwaria seniorzy (czyli osoby, które skończyły 60 lat) stanowią prawie 1/4 społeczności. Jest ich przeszło 6 tysięcy.

Sto lat po Cudzie nad Wisłą

Pandemia koronawirusa pozwoliła na zorganizowanie w tym roku tylko czterech wydarzeń patriotycznych.

Odgórne restrykcje sprawiły, że nie można było uczcić w tradycyjnej, uroczystej formie Narodowego Święta Niepodległości oraz Święta Narodowego Trzeciego Maja, a także Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej. Nie znaczy to jednak, iż w te dni zabrakło hołdu dla patriotów. Władze gminy odwiedziły bowiem – z kwiatami i zniczami – pomniki na naszym terenie. W taki sam, skromny sposób oddaliśmy cześć polskim żołnierzom, tzw. cichociemnym, którzy podczas II wojny światowej wylądowali ze spadochronami w Baniosze, gdzie od niedawna znajduje się tablica informująca o tej akcji.

Najwięcej mówiło się w tym roku w Polsce – jeśli chodzi o historię – o 100-leciu **Bitwy Warszawskiej**. Dzięki temu, że latem epidemia ucichła, zwycięstwo nad bolszewikami uczciliśmy ceremonią pod pomnikiem marszałka Piłsudskiego i uroczystą mszą św. za ojczyznę (działo się to w dniu Święta Wojska Polskiego, 15 sierpnia). Ponadto byli żołnierze zawodowi zorganizowali w Górze Kalwarii konferencję na temat bitwy oraz otwarcie zmodernizowanej Izby Pamięci Wojskowej w dawnych koszarach. Natomiast w Belwederze prezydent Andrzej Duda przekazał przedstawicielom samorządu gminy okolicznościową tabliczkę związaną z 100.

Prezydent Andrzej Duda przekazuje wiceburmistrzowi Mateuszowi Bajowi pamiątkową tabliczkę związaną z 100. rocznicą Bitwy Warszawskiej (fot. Krzysztof Sitkowski / KPRP)

rocznicą triumfu (gdyż na naszym terenie w 1920 r. toczyły się walki). Niestety, zbyt ryzykowne było organizowanie tłumnych wydarzeń – dlatego zrezygnowaliśmy z pikniku historycznego ku czci pogromców bolszewików, który miał się odbyć na rynku.

1 sierpnia urządziliśmy obchody 76. rocznicy wybuchu **Powstania Warszawskiego**. Miała miejsce uroczystość przed pomnikiem przy ul. por. Białka, podczas której m.in. odczytano list do mieszkańców 96-letniej warszawianki por. Marianny Deczewskiej. Ta uczestniczka zrywu w stolicy (była łączniczką) pochodzi z naszego terenu, z Sobikowa.

Ceremonię poprzedziło uczczenie Godziny „W” na rondzie Górskiego, zorganizowane przez kibiców.

W Czaplinie, jak co roku, została upamiętniona rocznica wybuchu **II wojny światowej** (organizatorem był sołtys). Po mszy św. wypuszczono gołębie pokoju obok grobu nieznanego żołnierza. Również 1 września władze lokalne odwiedziły cmentarze i inne miejsca pamięci w gminie.

Na koniec wspomnijmy o biegu honorowym Tropem Wilczym, który rozegrano w Górze Kalwarii w **Dniu Pamięci Żołnierzy Wyklętych**, 1 marca. Wzięło w nim udział 100 mieszkańców.

Obchody rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego. Kwiaty pod pomnikiem przy ul. por. Białka złożył m.in. wraz z wnuczkami, Zenon Bąk – syn powstańca warszawskiego z Góry Kalwarii, Stanisława Bąka

GALERIA W PLENERZE

Nowe słupy ogłoszeniowe świetnie się sprawdziły jako miejsca do prezentacji wystaw. Dominowała tematyka historyczna.

W związku z rocznicą wybuchu Powstania Warszawskiego Robert Korczak z urzędu miasta przygotował wystawę „Nasi na barykadach” o powstańcach związanych z naszą gminą (na zdjęciu). Ekspozowaliśmy portrety i biogramy 18 postaci. Śmiało można stwierdzić, że było to przedsięwzięcie przełomowe, gdyż o bohaterskiej przeszłości większości z tych osób wiedzieli wcześniej niewielu mieszkańców. Dziękujemy odbiorcom za pochlebne opinie.

Także bardzo mało znany był dotychczas epizod Bitwy Warszawskiej, który miał miejsce 14 sierpnia 1920 r. na Wiśle koło Góry Kalwarii. Żołnierze Armii Czerwonej próbowali przeprawić się przez rzekę, ale powstrzymał ich polski okręt wojсковy „Sobieski”. O tym wydarzeniu i o jego tle opowiadała wystawa, którą stworzył kolejny pracownik naszego urzędu, Janusz Bielicki.

Z kolei czerski oddział Towarzystwa Opieki nad Zabytkami przygotował ekspozycję o najstarszych górskokalwaryjskich księgach chrztów, z XVII wieku. Poza tym promowaliśmy na nowych słupach lokalne atrakcje turystyczne i regionalne potrawy.

Wielcy miłośnicy małej ojczyzny

Z zaangażowaniem zgłębiają i upowszechniają lokalną historię. To w dużej mierze dzięki nim mamy wiedzę o najstarszych dziejach Góry Kalwarii. Mowa o Towarzystwie Miłośników Góry Kalwarii i Czerska (TMGKiC).

Dzieje organizacji przedstawił jej prezes Wojciech Prus-Wiśniowski

28 lutego nadarzyła się sposobność, by tym społecznikom okazać wdzięczność. Odbyły się mianowicie obchody 30-lecia ich działalności. Goście dziękowali przede wszystkim prezesowi organizacji Wojciechowi Prus-Wiśniowskiemu i jego żonie Bożenie, których można nazwać lokomotywami Towarzystwa.

– Każda społeczność potrzebuje liderów, którzy dzięki pasji w sercu są w stanie tworzyć wielkie dzieła. Dzieło państwa Prus-Wiśniowskich i osób, które ich wspomagają, służy

wszystkim mieszkańcom naszej gminy – powiedział podczas mszy św. w intencji Towarzystwa proboszcz Góry Kalwarii ks. Andrzej Jerominek.

W Ośrodku Kultury, gdzie miała miejsce zasadnicza część jubileuszu, stowarzyszeniu gratulował burmistrz Arkadiusz Strzyżewski. – Wszyscy jesteście pełni uznania dla waszych dokonań. Dalej czyńcie dobro i piękno – oświadczył.

W uroczystości przy ul. por. Białka licznie uczestniczyli sympatycy TMGKiC. Przybyli przedstawiciele zaprzyjaźnionych organizacji, m.in. Związku Piłsudczyków, Związku Podhalan, Towarzystwa Przyjaciół Nałęczowa i Towarzystwa Przyjaciół Kalwarii Zebrzydowskiej. Obecni byli też Janusz Piechociński, były wicepremier, czy Zbigniew Czaplicki, pełnomocnik marszałka województwa mazowieckiego Adama Struzika. Państwo Prus-Wiśniowscy jednak nie tylko pamiątkowe dyplomy odbierali, ale i wręczali – tym, którzy wspierają stowarzyszenie.

Nie zabrakło występów artystycznych. Na scenie pojawił się chór Coniew, a Małgorzata Jarecka zaśpiewała przeboje Anny Jantar.

O historii i dorobku Miłośników długo by mówić. W Ośrodku Kultury te trzy dekady streścił prezes TMGKiC. Jak przypominał, pomysł utworzenia organizacji zajmującej się lokalną, tak bogatą historią zrodził się podczas spotkań miejscowych władz z mieszkańcami. Na przełomie lat 1987 i 1988 powstał „komitet założycielski”. W jego skład wchodził: Władysław Kraska (został pierwszym szefem Towarzystwa), mjr Mieczysław Bogusławski, Grzegorz Jabłoński, płk Zdzisław Kasprzyk, płk Józef Kruk, Edward Marchocki i Krystyna Przybyszewska. Nikt z nich nie dożył jubileuszu 30-lecia... TMGKiC zarejestrowano w roku 1989.

Towarzystwo przede wszystkim walczyło o wydanie kluczowych książek o historii naszego miasta: „Dziejów Góry Kalwarii”, „Vinea Christi” i „Księgi sądów dworskich miasta Nowej Jerozolimy”. Wydało też dotychczas prawie 100 numerów swojego biuletynu „Komunikat”. W 2012 roku zostało uhonorowane odznaką Zasłużony dla Kultury Polskiej, przyznawaną przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego.

Dom, kolejka, straż i klub

Nie tylko Towarzystwo Miłośników i nasze miasto miały w trwającym roku okrągłe urodziny. 180 lat upłynęło od powstania Domu Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii. 120 lat temu zaczęła kursować między Górą a Warszawą kolej wąskotorowa. A siedemdziesiątka stuknęła Ochotniczej Straży Pożarnej w Pęczawiu. Oprócz tego klub sportowy Orzeł Baniocha postanowił uczcić swoje 65-lecie. Na zdjęciu: jubileusz pęczawskiej OSP świętowano 13 września.

B jak biblioteka w B jak Baniosze

Banioską bibliotekę otwarto 4 listopada

Pomysł zamieniliśmy w czyn: jesienią w centrum Baniochy zaczęła funkcjonować filia Gminnej Biblioteki Publicznej.

Książnica w wynajętym lokalu przy ul. Puławskiej 9 to pierwsza instytucja kulturalna w tej jednej z największych miejscowości w gminie Góra Kalwaria. W nowocześnie urządzonej i ciepłych

wnętrzach o łącznej powierzchni 117 metrów kwadratowych można nie tylko wypożyczać książki (księgozbiór będzie systematycznie urozmaicany nowościami wydawniczymi) czy audiobooki, ale również brać udział w spotkaniach autorskich, warsztatach itp. Jak oznajmił podczas uroczystego otwarcia burmistrz Arkadiusz Strzyżewski, zależy mu, aby filia stała się inkubatorem różnych inicjatyw kulturalnych, swoistym centrum kultury dla Baniochy i okolicznych sołectw.

Ale placówka jest także miejscem spotkań i siedzibą banioskiego koła Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Aby seniorzy czuli się tutaj jak w domu, burmistrz w trakcie uroczystości podarował im szybkowar.

Gospodarz gminy po przecięciu wstęgi szczególnie dziękował Annie Charko, dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej, za zaangażowanie w tworzenie fi-

Lokal funkcjonuje przy ul. Puławskiej 9

li przy Puławskiej. Potrzebne fundusze Gminna Biblioteka w większości wygospodarowała ze swojego budżetu. Samorząd gminy dofinansował adaptację lokalu kwotą 90 tys. zł.

– Dziękuję władzom Góry Kalwarii za przychylność. Szczególnie dziękuję panu burmistrzowi, który dostrzegł potrzebę uruchomienia biblioteki w Baniosze. I wspierał nasze działania, tak

aby mieszkańcy mieli do dyspozycji nową przestrzeń publiczną – mówi pani dyrektor.

Filia jest czynna w następujących godzinach:

poniedziałek: 11.00 – 18.00
wtorek: 11.00 – 18.00
środa: 9.00 – 16.00
czwartek: 11.00 – 18.00
piątek: 9.00 – 16.00.

Odpowiedzieliśmy wirusowi bardzo kulturalnie

Pod względem działań kulturalnych wycisnęliśmy z tego roku, ile się dało. W czasie obu fal epidemii sporo było przedsięwzięć online, a pozostałe miesiące wypełniliśmy występami i imprezami, które – mamy nadzieję – utkwiły Państwu w pamięci.

Na własne oczy i uszy przekonaliśmy się, że Maciej Zakościelny ma talent nie tylko aktorski

Mimo koronawirusa do Góry Kalwarii – tak jak w latach poprzednich – zawitali popularni artyści. W Ośrodku Kultury najpierw (z okazji finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy) zaśpiewał i zagrał na skrzypcach aktor **Maciej Zakościelny**, a następnie wystąpił (z okazji Dnia Kobiet) wokalista **Mietek Szczeciński**. Jesienią natomiast Ośrodek zorganizował w swojej siedzibie koncerty **Starego Dobrego Małżeństwa** oraz **Kapeli ze Wsi Warszawa**. Do grona znanych gości trzeba też zaliczyć **Kabaret „Jurki”**. Wydarzeń przy ul. Białka było oczywiście znacznie więcej – choć gdyby nie stan epidemii, to koncerty, wystawy czy seanse doprawdy trudno byłoby zliczyć. Cóż, pozostaje wierzyć, że nic nie przeszkodzi nam w stu procentowej realizacji planów w 2021 roku.

Z pewnością brakowało Państwu imprez pod gołym niebem. Najbardziej bolesna była chyba konieczność odwołania Święta Góry Kalwarii, którego gwiazdą miał być zespół Golec uOrkiestra.

To, że mieszkańcy są spragnieni atrakcji, najlepiej widać było podczas

Podczas Europejskich Dni Dziedzictwa w centrum uwagi było Urzecze. Wystąpiło kilka zespołów ludowych z tego regionu

wrześniowych **Europejskich Dni Dziedzictwa** na zamku w Czersku (zarządzanym, przypomnijmy, przez Ośrodek Kultury). Plenerowa impreza przyciągnęła prawdziwe tłumy. Na zamkowym dziedzińcu udało się także urządzić cykl: „**Historia viva**” (spotkania z rekonstruktorami historycznymi), „**Musica viva**” (koncerty muzyki dawnej) oraz „**JazZamek**” (koncerty jazzowe), a ponadto **Noc Spadających Gwiazd**. Wydarzeniem, którego nie wymazała z kalendarza pandemia, okazało się też m.in. **Narodowe Czytanie**, zorganizowane przez Gminną Bibliotekę Publiczną.

Wspomniany „JazZamek” był zupełną nowością. Po raz pierwszy Ośrodek Kultury zaproponował Państwu również **kino samochodowe** (w zastępstwie Kina Letniego przy Wieży). Prawdziwy wysyp nowinek nastąpił w internecie. Pracownicy placówki wykazali się kreatywnością, wymyślając różnorakie cykle dla mieszkańców, np. „Filmowa fotowkrętka”, „Największe hity challenge” i „Cała Góra czytańek”. Do sieci przenosiły się zajęcia artystyczne. Były nawet zdalne koncerty.

Również biblioteka dokładała starań, aby w czasie, kiedy była niedostępna,

mieszkańcy nie stracili z nią kontaktu. W ofercie znalazły się m.in. warsztaty rękodzielnicze na odległość i domowe lekcje biblioteczne. Inne ciekawe tego- roczne inicjatywy placówki z ul. ks. Sajny to m.in. tematyczne spaceru po

Górze Kalwarii (gry terenowe), akcja „Ekoczytelniczy”, warsztaty z kreatywnego czytania bajek oraz konkurs plastyczny z okazji 350-lecia naszego miasta. Oprócz tego w bibliotece ruszyły zajęcia szachowe (prowadzone

przez miejscowy klub Korona).

Dziękujemy, że byli Państwo z nami! Do zobaczenia na Turnieju Rycerskim, Szwedach za Zamkiem czy na Nocy Grozy!

O koncercie symfonicznym „Nova Jerozolima 350” piszemy na str. 3.

Góra Kalwaria po raz szósty włączyła się w ogólnopolskie Narodowe Czytanie

Na kołach i przy stołach

Tytuł koszykarskiego Króla Góry Kalwarii wywalczył Kacper Mościcki (piąty od prawej)

Kryzys epidemiczny dał się we znaki również miłośnikom aktywności fizycznej. Część planowanych zawodów nie mogła się odbyć, zamykane też były obiekty sportowe. Mimo to w różnych dyscyplinach konkurowało ponad 1500 osób!

Wszystko zaczęło się po staremu. W styczniu Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz szkoła w Baniosze zorganizowały **mistrzostwa gminy w tenisie stołowym**. Rywalizowało 40 zawodników i zawodniczek. Zaś na przełomie lutego i marca odbyły się w Górze Kalwarii dwa **biegi honorowe**: Bieg Stefana na cześć założyciela miasta (5 km) i Tropem Wilczym jako hołd dla żołnierzy wyklętych (2 km). Zgromadziły one łącznie niemal 180 uczestników. Głównym organizatorem pierwszego biegu był OSiR, a drugiego – Fundacja Wolność i Demokracja.

W pierwszym kwartale tego roku rozegrano też – w górkokalwaryjskiej hali – dwa **turnieje karate**, zorganizowane przez kluby Fighters Dojo i Kime (w sumie ponad 340 startujących), oraz dwa **turnieje piłkarskie** w ramach rozgrywek Copa Football (zagrało prawie 30 drużyn).

Jednak w połowie marca objawił się w kraju koronawirus i wprowadzono obostrzenia. Organizowanie imprez sportowych było możliwe tak napra-

wdę tylko latem, kiedy sytuacja epidemiczna była dość znośna. I dużo działa się wówczas na naszym terenie, można było zupełnie zapomnieć o pandemii. Na piaszczystych boiskach koło basenu konkurowano w trzech **turniejach siatkówki plażowej**: młodzieżowym, kobiet i mężczyzn oraz mikstów (wszystkie zorganizował OSiR, dwa ostatnie razem z klubem Budowlani). O puchary walczyło łącznie ponad 110 zawodników i zawodniczek! Natomiast na boisku przy budowlance rywalizowano w **zmaganiach koszykarskich** o tytuł King of the GK (organizatorem był mieszkaniec, Przemysław Osiecki).

Odbyły się również, tak jak w poprzednich latach, imprezy dla miłośników dwóch kółek. W Górze Kalwarii w lipcu ścigano się na rowerach górskich (etap cyklu **Lotto Poland Bike Marathon**). Zaś w sierpniu – na rowerach szosowych (zawody **ŻTC Bike Race**). Frekwencja jak zwykle dopisała – w szranki stanęło razem blisko 850 cyklistów! Pod koniec roku zaś w hali w mieście urządzono, dla 16 zespołów,

Mikołajkowy Turniej Piłki Siatkowej Mężczyzn (organizatorzy: OSiR i Budowlani).

Do pełni szczęścia trochę jednak za-

brakło. Musieliśmy się obyć w 2020 roku bez kilku ważnych imprez. Przede wszystkim nie doszły do skutku Bieg Niepodległości i turniej piłkarski dzieci do lat

13, czyli wydarzenia, które OSiR organizuje od ponad 20 lat. Sobie i Państwu życzymy, aby kolejny sportowy rok przynosił wyłącznie miłe niespodzianki!

W sumie ponad 100 osób wzięło udział w trzech turniejach siatkówki

Zawody z cyklu Lotto Poland Bike Marathon zorganizowano w naszym mieście już po raz 12.

Góra Kalwaria była jedną z przeszło 300 miejscowości, w których odbył się bieg upamiętniający żołnierzy wyklętych

Nadwiślański koloryt

Zapraszamy na smakowitą podróż w czasie – do nadwiślańskiego mikroregionu etnograficznego, w skład którego wchodzi duża część gminy Góra Kalwaria.

Nadwiślańskie Urzecze to środkowomazowiecka kraina, rozciągająca nad oboma brzegami Wisły pomiędzy Saską Kępą i Siekierkami (na północy) a dawnymi ujściami Pilicy i Wilgi.

ŻEBY WODA NIE TOPIŁA...

Do wyjątkowej tożsamości Urzecza przyczyniły się w znacznym stopniu surowe warunki, w których żyli jego

mieszkańcy. Funkcjonowali na bardzo żyznych glebach znajdujących się tuż nad brzegiem Wisły, gdzie buraki czy pszenica „udawały się” wyjątkowo dobrze. Niestety, tereny te były często podtapiane, co wiązało się niekiedy z utratą całego majątku. Dawna przysięwka z Urzecza brzmi: „Oj, żeby na Łurzycu woda nie topiła, oj, to by Łurzycanka we złocie chodziła”.

Życie w takich okolicznościach wymagało niepospolitych umiejętności i wrodzonego uporę. Dlatego społeczność Urzecza tworzyli przede wszystkim osadnicy nazywani **Olędrami**. Przybywali na ziemię polskie od XVI wieku z Niderlandów

(leżących częściowo w depresji), dlatego nazywano ich Holendrami, Olendrami czy właśnie Olędrami. Świetnie radzili sobie z osuszaniem podmokłego terenu oraz karczowaniem niedostępnych zarośli.

SYCĄCO NA TRATWIE

Ale Urzecze to także **Mazurzy**, jak dawniej nazywano rdzennych mieszkańców Mazowsza. Są to potomkowie słowiańskiego plemienia zamieszkującego tereny nad środkową Wisłą. Przez setki lat Mazowsze było oddzielnym księstwem (symbolem tego do dziś są ruiny zamku w Czersku), przez co wśród Mazurów wykształciła się duża odrębność, niezależność.

Dzięki życiu nad samą rzeką Mazurzy z Urzecza byli w uprzywilejowanej sy-

tuacji. Nie tylko gospodarowali na żyznych glebach. Dzięki wiślanej „autostradzie” mogli swoje plony stosunkowo łatwo sprzedać.

Kolorytu Urzeczu dodawali również przybywający z południa kraju **flisacy**, nazywani także orylami. Zajmowali się spławem wiślanym. Przygotowywane podczas wielodniowego spławu tratwy potrawy były tanie i sycące. Ich podstawowym składnikiem były ziemniaki. Zjadano je w formie zupy okraszonej słoniną lub z gęstym sosem śliwkowym. Pływając po Wiśle, flisacy mieli też nieograniczony dostęp do świeżych ryb. Zachęcamy do zapoznania się z zaprezentowanymi urzeckimi przepisami i oczywiście do gotowania i smakowania!

SIUFOREK

Wyśmienita zupa rybna była przysmakiem flisaków. Najlepiej smakuje zrobiona w kociołku nad ogniem, ale można też spokojnie przygotować ją na kuchni w zaciszu domowym.

Składniki. • 3 oprawione wiślane ryby (najlepiej liny, szczupaki lub karasie), • warzywa: 5 ziemniaków, 5 marchewek, 1 pietruszka, pół selera, nać selera, nać pora, cebula, • sól, • ziele angielskie, • liść laurowy, • pieprz.

Przepis. Do garnka wkładamy ryby, zalewamy 3 litrami wody i solimy. Doprowadzamy do wrzenia i na małym ogniu gotujemy maksymalnie 10 minut. Ryby wylawiamy, wywar przecedzamy przez sito. Do wywaru dodajemy obrane i pokrojone warzywa. Nać selera i pora dodajemy w całości (pod koniec gotowania należy je wyciągnąć z zupy). Dodajemy ziele angielskie i liść laurowy. Gotujemy około pół godziny, aż warzywa zmiękną. Dopraviamy solą i pieprzem. Wystudzone ryby pozbawiamy ości i dodajemy do gorącej zupy. Zupę można posypać natką pietruszki, ewentualnie zaprawić śmietaną.

BARSZCZ CHRZANOWO-BURACZANY

Czerwony barszcz z chrzanem – zdecydowanie „król Urzecza”. Było to danie odświętne, gotowane głównie na Święta Wielkanocne. Poniższa wersja jest nieco uproszczona, bo nie wymaga wcześniejszego zakwaszenia buraków. Jeśli chcemy zrobić zakwas, to minimum pięć dni wcześniej

zalewamy pokrojone w szesnastki buraki ciepłą wodą, dodajemy ziele angielskie i liść laurowy, a na koniec wkładamy zawiniętą w gazę skórę chleba razowego.

Składniki na 6-litrowy garnek. • 3 kg buraków, • ok. 3 l wody, • 4 marchewki, • 1 pietruszka, • pół selera, • 1/4 szklanki octu, • 1 lub 2 słoiki chrzanu, • 1 szklanka mleka, • 5 żółtek, • łyżka maki.

Przepis. Warzywa obrać i pokroić na kawałki, zalać wodą, dodać ziele angielskie i liść laurowy. Dopravić octem, solą, pieprzem i cukrem. Całość zagotować, następnie gotować godzinę na wolnym ogniu. Zostawić w ciepłym miejscu na 24 godziny. Następnego dnia zagotować ponownie. Wyjąć warzywa. Wywar

dotychczas przelać przez sito. Wywar ponownie zagotować i dodać chrzan (ilość można zwiększyć według uznania). Żółtka rozrobić ze szklanką mleka i łyżką maki i dodać do gorącego wywaru, cały czas mieszając. Podawać z jajkiem ugotowanym na twardo i białą kiełbasą.

BURACZNIAKI

Wykorzystanie buraka cukrowego w kuchni Mazowsza praktycznie kompletnie zanikło, a szkoda, bo to niezwykle ciekawy i wdzięczny składnik. W dawnych czasach burak cukrowy był niepodzielnym „królem Urzecza” i dostarczycielem słodyczy. Używano

go do wypieku ciast, ciastek, placzków, ale także do tradycyjnych sójek wraz z kaszą jaglaną. Buraczniaki tradycyjnie wypiekano w kuchni opalanej drewnem. Poniżej nieco uwspółcześniona wersja.

Składniki. • 1 kg buraków cukrowych, • 0,5 kg maki pszennej, • 1 jajko, • 250 ml mleka, • 25 dag drożdży, • 2 łyżki cukru, • szczypta soli, • 50 ml oleju (ewentualnie stopionego masła).

Przepis. Buraki gotować w skórce przez mniej więcej godzinę. Po ostygnięciu należy je obrać i zetrzeć na grubej tarce jarzynowej. W ciepłym mleku rozrobić drożdże, dodać jajko, cukier, sól, mąkę oraz olej. Następnie krótko wyrobić ciasto i dodać starte buraki. Jeśli ciasto będzie zbyt rzadkie, dodać maki, aby swobodnie odchodziło od ręki. Natomiast jeśli będzie zbyt gęste, należy dodać mleka. Uformować podługne bułeczki i wyłożyć na blachę. Piekarnik nagrzać do 180 stopni i piec około 25 min do momentu zarumienienia.

Więcej przepisów w kolejnym wydaniu biuletynu.

„Kuchnia Urzecza – nadwiślański tygiel kulinarny” to projekt Towarzystwa Opieki nad Zabytkami – Oddział w Czersku, mający na celu zachowanie od zapomnienia oraz popularyzację kuchni Urzecza. Stowarzyszenie kładzie nacisk na szukanie przepisów i tradycji kulinarnych z naszego terenu. Stara się też odnajdywać oryginalne przedmioty z Urzecza i poprzez ich eksponowanie promować kulturę i historię nadwiślańskiego regionu.

Realizowany od kwietnia 2019 r. projekt jest współfinansowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego oraz gminę Góra Kalwaria.

W jego ramach TOnZ przeprowadziło konkurs na przepisy kulinarne związane z Urzeczem (można wymieniać się nimi nadal na profilu Kuchnia Urzecza na Facebooku). Zorganizowano również trzy warsztaty kulinarne w gminie Góra Kalwaria, podczas których uczestnicy mogli spróbować urzeckich potraw. Obecnie Towarzystwo pracuje nad przygotowaniem publikacji zawierającej zebrane przepisy.

Projekt „Kuchnia Urzecza...” został wyróżniony przez Mazowieckie Obserwatorium Kultury, a także dostrzeżony w konkursie Impuls Kultury – Mazowiecka Nagroda Inspiracji Kulturalnych.